

Dziennik Urzędowy C 375

Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

Rocznik 62

6 listopada 2019

Spis treści

II Komunikaty

KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Komisja Europejska

2019/C 375/01	Komunikat Komisji Zawiadomienie Komisji w sprawie obliczania kosztu kapitału dla istniejącej infrastruktury w kontekście dokonywanego przez Komisję przeglądu zgłoszeń krajowych w unijnym sektorze łączności elektronicznej ⁽¹⁾ 1
2019/C 375/02	Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji (Sprawa M.9544 – Brookfield/Johnson Controls Autobatterie) ⁽¹⁾ 12

IV Informacje

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

Komisja Europejska

2019/C 375/03	Kursy walutowe euro — 5 listopada 2019 r. 13
2019/C 375/04	Opinia Komitetu Doradczego ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących wydana na pierwszym posiedzeniu w dniu 5 lipca 2019 r. dotycząca projektu decyzji w sprawie AT.39711 – Qualcomm (rażące zaniżanie cen) Sprawozdawca: Hiszpania 14
2019/C 375/05	Opinia Komitetu Doradczego ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących wydana na drugim posiedzeniu w dniu 15 lipca 2019 r. dotycząca projektu decyzji w sprawie AT.39711 – Qualcomm (rażące zaniżanie cen) Sprawozdawca: Hiszpania 15
2019/C 375/06	Sprawozdanie końcowe urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające Qualcomm (rażące zaniżanie cen) (AT.39711) 16
2019/C 375/07	Streszczenie decyzji Komisji z dnia 18 lipca 2019 r. dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 54 Porozumienia EOG (Sprawa AT.39711 – Qualcomm (rażące zaniżanie cen)) (notyfikowana jako dokument C(2019) 5361) ⁽¹⁾ 25

PL

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG.

V Ogłoszenia

POSTĘPOWANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ POLITYKI KONKURENCJI

Komisja Europejska

2019/C 375/08	Zgłoszenie zamiaru koncentracji (Sprawa M.9331 – Danaher/GE Healthcare Life Sciences Biopharma) ⁽¹⁾	28
---------------	--	----

INNE AKTY

Komisja Europejska

2019/C 375/09	Publikacja wniosku o zatwierdzenie zmiany w specyfikacji produktu, która nie jest zmianą nieznaczną, zgodnie z art. 50 ust. 2 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych	30
---------------	---	----

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG.

II

*(Komunikaty)*KOMUNIKATY INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Komunikat Komisji**Zawiadomienie Komisji w sprawie obliczania kosztu kapitału dla istniejącej infrastruktury w kontekście dokonywanego przez Komisję przeglądu zgłoszeń krajowych w unijnym sektorze łączności elektronicznej****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2019/C 375/01)

1. Wprowadzenie

1. W niniejszym zawiadomieniu określono metodykę Komisji służącą szacowaniu średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) ⁽¹⁾ jako punktu odniesienia w kontekście przeglądu projektów środków zgłoszonych przez krajowe organy regulacyjne na podstawie art. 7 dyrektywy ramowej, która stanowi część ram regulacyjnych UE w zakresie łączności elektronicznej („ramy regulacyjne”) ⁽²⁾. Od dnia 21 grudnia 2020 r. art. 32 nowego Europejskiego kodeksu łączności elektronicznej ⁽³⁾ zastąpi art. 7 dyrektywy ramowej.

⁽¹⁾ WACC stanowi koszt, który inwestorowi należy zrekompensować w związku z inwestycją. W kontekście uregulowań na rynku telekomunikacji WACC jest obliczany przez odpowiedni krajowy organ regulacyjny i dodawany do maksymalnej dozwolonej ceny hurtowej, którą regulowany operator może pobierać za dostęp do swojej infrastruktury. Zob. sekcja 2 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu zawierająca szczegółowe wyjaśnienie pojęcia WACC.

⁽²⁾ Obecnie obowiązujące ramy regulacyjne obejmują: (i) dyrektywę 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa) (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 33), zmienioną dyrektywą 2009/140/WE (Dz.U. L 337 z 18.12.2009, s. 37) i rozporządzeniem (WE) nr 544/2009 (Dz.U. L 167 z 29.6.2009, s. 12); (ii) dyrektywę 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa o zezwoleniach) (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 21); (iii) dyrektywę 2002/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz wzajemnych połączeń (dyrektywa o dostępie) (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 7); (iv) dyrektywę 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej) (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 51); oraz (v) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 531/2012 z dnia 13 czerwca 2012 r. w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Unii (Dz.U. L 172 z 30.6.2012, s. 10), zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2120 z dnia 25 listopada 2015 r. (Dz.U. L 310 z 26.11.2015, s. 1) i rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/920 z dnia 17 maja 2017 r. (Dz.U. L 147 z 9.6.2017, s. 1).

⁽³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z dnia 11 grudnia 2018 r. ustanawiająca Europejski kodeks łączności elektronicznej (kodeks) (Dz.U. L 231 z 17.12.2018, s. 36). Zgodnie z art. 124 ust. 1 kodeksu państwa członkowskie są zobowiązane do przyjęcia krajowych środków wykonawczych do dnia 21 grudnia 2020 r. i stosowania ich od tej daty. Odesłania w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych do dyrektyw uchylonych kodeksem traktuje się jako odesłania do kodeksu.

2. WACC mierzy koszt kapitału przedsiębiorstw. Zgodnie z teorią ekonomii ⁽⁴⁾ koszt kapitału jest kosztem alternatywnym przeprowadzenia konkretnej inwestycji, a nie innej inwestycji o jednakowym poziomie ryzyka. Koszt kapitału jest zatem stopą zwrotu, którą przedsiębiorstwo musi uzyskać, aby było gotowe dokonać danej inwestycji. Koszt kapitału można podzielić na koszt kapitału własnego i koszt zadłużenia, w zależności od źródła finansowania.
3. Krajowe organy regulacyjne stosują WACC w kontekście regulowania operatorów wyznaczonych jako posiadający znaczącą pozycję rynkową. Krajowe organy regulacyjne mogą nakładać obowiązki w zakresie kontroli cen w odniesieniu do zapewnienia szczególnych rodzajów wzajemnych połączeń lub dostępu w sytuacjach, w których brak jest skutecznej konkurencji. W przypadku kontroli cen krajowe organy regulacyjne uwzględniają inwestycje poczynione przez operatora i umożliwiają uzyskanie rozsądnej stopy zwrotu. ⁽⁵⁾
4. W kontekście zgłoszeń na podstawie art. 7 Komisja zaobserwowała znaczące rozbieżności w szacowaniu WACC w odniesieniu do usług świadczonych za pośrednictwem sieci łączności elektronicznej. Brak jest nie tylko spójności między państwami członkowskimi, ale także zgodności w czasie (tj. ten sam krajowy organ regulacyjny stosuje różne metody w różnym czasie). Komisja uważa, że takie niespójności metodologiczne mogą zakłócić zachęty inwestycyjne na jednolitym rynku cyfrowym ⁽⁶⁾ i osłabić rozwój rynku wewnętrznego, utrudniając tworzenie ujednoczonych warunków dla inwestycji w sieci łączności elektronicznej ⁽⁷⁾.
5. Celem ram regulacyjnych jest zagwarantowanie udziału krajowych organów regulacyjnych w rozwoju rynku wewnętrznego poprzez współpracę między sobą i z Komisją w celu zapewnienia rozwoju wspólnej praktyki regulacyjnej i spójnego stosowania ram regulacyjnych ⁽⁸⁾. Zgodnie z celami ram regulacyjnych celem niniejszego zawiadomienia jest zwiększenie spójności obliczeń WACC w całej Unii.
6. Zakres zawiadomienia ogranicza się do obliczania WACC dla istniejącej infrastruktury. Do celów niniejszego zawiadomienia istniejąca infrastruktura oznacza infrastrukturę operatora o znaczącej pozycji rynkowej nieobjętą premią z tytułu dostępu nowej generacji ⁽⁹⁾. Zawiadomienie nie odnosi się do kwestii możliwości stosowania lub obliczania premii z tytułu ryzyka związanego z dostępem nowej generacji i wyklucza jakiegokolwiek rozważenie stosowności obowiązków w zakresie kontroli cen w odniesieniu do nowych sieci o bardzo dużej przepustowości, zdefiniowanych w art. 2 pkt 2 kodeksu ⁽¹⁰⁾.
7. Zgodnie z celami ram regulacyjnych krajowe organy regulacyjne, BEREC i Komisja powinny przyczynić się do rozwoju rynku wewnętrznego poprzez promowanie spójnych podejść regulacyjnych i spójnego stosowania ram regulacyjnych ⁽¹¹⁾. Krajowe organy regulacyjne powinny również stosować obiektywne, przejrzyste, niedyskryminacyjne i proporcjonalne zasady regulacyjne ⁽¹²⁾.
8. Zgodnie z celami ram regulacyjnych niniejsze zawiadomienie opiera się na następujących czterech zasadach regulacyjnych: (i) *spójność metodyki* stosowanej do określania parametrów we wzorze WACC; (ii) *przewidywalność regulacyjna* w celu ograniczenia nieoczekiwanych zmian w podejściu regulacyjnym oraz wartości parametrów w czasie; (iii) *promowanie efektywnych* inwestycji i innowacji w zakresie nowej i udoskonalonej infrastruktury, z uwzględnieniem ryzyka ponoszonego przez inwestujące przedsiębiorstwa; oraz (iv) *przejrzystość* metody określania stosownej stopy zwrotu z inwestycji, bez niepotrzebnej złożoności.

⁽⁴⁾ Zob. np. Brealey, Myers, Allen (2014), *Principles of Corporate Finance* („Zasady finansowania przedsiębiorstw”), McGraw Hill, rozdział 9.

⁽⁵⁾ Zgodnie z art. 13 dyrektywy ramowej. Zob. także zalecenie Komisji 2013/466/UE z dnia 11 września 2013 r. w sprawie jednolitych obowiązków niedyskryminacji i metod kalkulacji kosztów w celu promowania konkurencji i poprawienia otoczenia dla inwestycji w sieci szerokopasmowe (Dz.U. L 251 z 21.9.2013, s. 13), w sprawie okoliczności, w których elastyczność w ustalaniu cen hurtowych może być uzasadniona, a – od dnia 21 grudnia 2020 r. – art. 74 kodeksu.

⁽⁶⁾ Strategia jednolitego rynku cyfrowego (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/policies/shaping-digital-single-market>) ma na celu zapewnienie osobom fizycznym i przedsiębiorstwom dostępu do działalności w internecie w warunkach uczciwej konkurencji, ochrony konsumentów i danych.

⁽⁷⁾ Zgodnie z celami określonymi w art. 8 ust. 2 lit. b) i c) dyrektywy ramowej.

⁽⁸⁾ Zgodnie z celem określonym w art. 7 ust. 2 i art. 8 ust. 3 lit. d) dyrektywy ramowej.

⁽⁹⁾ Zawiadomienie nie przesądza o zasadności dodatkowych premii za konkretne inwestycje (np. sieci dostępu nowej generacji). W tej kwestii zob. zalecenie Komisji 2010/572/UE z dnia 20 września 2010 r. w sprawie regulowanego dostępu do sieci dostępu nowej generacji (zalecenie w sprawie sieci dostępu nowej generacji) (Dz.U. L 251 z 25.9.2010, s. 35), w szczególności pkt 25 i załącznik I. Niższy profil ryzyka inwestycji w sieci FTTH/VDSL (w porównaniu ze światłowodami doprowadzanymi do domu) omówiono w sekcji 6 załącznika I do zalecenia w sprawie sieci dostępu nowej generacji. W takich przypadkach sieci dostępu nowej generacji wchodzą w zakres istniejącej infrastruktury.

⁽¹⁰⁾ W kodeksie powierzono Organowi Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) zadanie wydania do dnia 21 grudnia 2020 r. wytycznych w sprawie kryteriów, które musi spełniać sieć, aby można ją było uznać za sieć o bardzo dużej przepustowości. Ponadto kodeks zawiera szereg przepisów dotyczących procesu migracji z istniejącej infrastruktury do nowych sieci o bardzo dużej przepustowości, np. w art. 81.

⁽¹¹⁾ Zob. art. 8 ust. 3 lit. d) i art. 8 ust. 5 lit. a) dyrektywy ramowej.

⁽¹²⁾ Zob. art. 8 ust. 5 dyrektywy ramowej.

9. Założeniem niniejszego zawiadomienia jest osiągnięcie tych celów i przyczynienie się do stworzenia stabilnego otoczenia regulacyjnego, które wspiera skuteczne inwestycje w sieci łączności elektronicznej w Unii z korzyścią dla użytkowników końcowych. Zniechęci to do zakłócania inwestycji wskutek niespójności w podejściu krajowych organów regulacyjnych w czasie i w całej Unii, co mogłoby zaszkodzić funkcjonowaniu jednolitego rynku cyfrowego.
10. Za pomocą niniejszego zawiadomienia Komisja dąży do zapewnienia większej przejrzystości i przewidywalności swojej polityki i procesu decyzyjnego w dziedzinie regulacji dotyczących łączności elektronicznej. W oparciu o metodykę zawartą w niniejszym zawiadomieniu wartości każdego parametru WACC będą obliczane i publikowane corocznie. Komisja wykorzysta te wartości jako punkt odniesienia przy przeglądzie projektów środków zgłoszonych zgodnie z art. 7 dyrektywy ramowej.
11. Niniejsze zawiadomienie, wraz z coroczną publikacją zgodnych z nim wartości parametrów WACC, zapewni większą przejrzystość w odniesieniu do dokonywanej przez Komisję oceny kosztu kapitału, w przypadku gdy stanowi on element środków zgłoszonych Komisji zgodnie z art. 7 dyrektywy ramowej.
12. Niniejsze zawiadomienie i towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pozostają bez uszczerbku dla interpretacji, jakiej Komisja może dokonać w odniesieniu do kosztu kapitału w innych sektorach gospodarki.

2. Szacowanie średniego ważonego kosztu kapitału (WACC)

13. WACC oblicza się jako średni ważony koszt dwóch źródeł finansowania przedsiębiorstwa: długu i kapitału własnego. Wagi odzwierciedlają względny udział każdego źródła finansowania w całkowitej wartości przedsiębiorstwa:

$$\text{WACC} = R_E \times \frac{E}{D + E} + R_D \times \frac{D}{D + E}$$

gdzie:

— R_E to koszt kapitału własnego,

— R_D to koszt zadłużenia,

— E to wartość kapitału własnego, a $\frac{E}{D + E}$ stanowi udział kapitału własnego w wartości przedsiębiorstwa (D+E),
oraz

— D to wartość zadłużenia, a $\frac{D}{D + E}$ stanowi udział zadłużenia w wartości przedsiębiorstwa (D+E).

2.1. Koszt kapitału własnego

14. Koszt kapitału własnego to zwrot, który przedsiębiorstwo musi zapewnić akcjonariuszom, aby zrekomensować im ryzyko związane z zainwestowaniem w akcje przedsiębiorstwa lub ich posiadaniem. Najczęściej stosowaną metodą szacowania kosztu kapitału własnego jest kapitałowy model wyceny aktywów (CAPM)⁽¹³⁾. Wszystkie krajowe organy regulacyjne w sektorze łączności elektronicznej korzystają z kapitałowego modelu wyceny aktywów do oszacowania kosztu kapitału własnego. Głównymi przyczynami tego stanu rzeczy są względna prostota jego obliczeń i jego długa historia (w porównaniu z rozwiązaniami alternatywnymi)⁽¹⁴⁾. Komisja uważa to za właściwe podejście do promowania przewidywalnej i jednolitej metodyki we wszystkich krajowych organach regulacyjnych.

⁽¹³⁾ W.F. Sharpe, „Capital Asset Prices: A Theory of Market Equilibrium under Conditions of Risk” [„Ceny aktywów kapitałowych: teoria równowagi rynkowej w warunkach ryzyka”], *The Journal of Finance*, t. 19 (wrzesień 1964 r.), s. 425–442; oraz J. Lintner, „The Valuation of Risk Assets and the Selection of Risky Investments in Stock Portfolios and Capital Budgets” [„Wycena aktywów obciążonych ryzykiem i wybór ryzykownych inwestycji w portfelach papierów wartościowych i budżetach wydatków kapitałowych”], *The Review of Economics and Statistics*, t. 47 (luty 1965 r.), s. 13–37.

⁽¹⁴⁾ Zob. sekcja 2.1 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu zawierająca więcej szczegółowych informacji.

15. Według kapitałowego modelu wyceny aktywów na konkurencyjnym rynku inwestorzy są skłonni do posiadania akcji obciążonych ryzykiem, jeżeli zwrot z nich jest wyższy niż zwrot, jaki mogliby uzyskać z aktywów wolnych od ryzyka (stopa zwrotu wolna od ryzyka, RFR) ⁽¹⁵⁾. Ten dodatkowy zwrot określa się mianem premii z tytułu ryzyka lub premii z tytułu ryzyka cen akcji (ERP) ⁽¹⁶⁾.
16. Zgodnie z podstawowym założeniem kapitałowego modelu wyceny aktywów ryzyko można podzielić na dwie kategorie:
- *ryzyko szczególne lub dywersyfikowalne* ⁽¹⁷⁾: ryzyko, które można wyeliminować poprzez dywersyfikację. Ryzyko szczególne ma zazwyczaj wpływ na poszczególne przedsiębiorstwa lub sektory, jak np. zmiana ceny czynników produkcji wykorzystywanych przez przedsiębiorstwo lub sektor;
 - *ryzyko systematyczne lub niedywersyfikowalne* ⁽¹⁸⁾: ryzyko mające wpływ na wszystkie przedsiębiorstwa w gospodarce np. zmiany stóp procentowych i ogólnych poziomów cen lub wstrząsy makroekonomiczne po stronie popytu.
17. W ramach kapitałowego modelu wyceny aktywów przy szacowaniu kosztu kapitału nie należy uwzględniać ryzyka szczególnego ani dywersyfikowalnego. Wynika to z faktu, że na efektywnych rynkach kapitałowych inwestorzy powinni być w stanie ograniczyć takie ryzyko poprzez dywersyfikację portfela inwestycyjnego ⁽¹⁹⁾.
18. Natomiast ryzyka systematycznego nie można zdywersyfikować. Z tego powodu w ramach kapitałowego modelu wyceny aktywów szacowany koszt kapitału odzwierciedla jedynie rekompensatę z tytułu ryzyka systematycznego.
19. Zgodnie z tym modelem koszt kapitału własnego jest sumą stopy zwrotu wolnej od ryzyka (RFR) i premii z tytułu ryzyka cen akcji (ERP) pomnożonej przez współczynnik *beta* ⁽²⁰⁾. Współczynnik *beta* ujęto w celu uwzględnienia specyficznej wrażliwości kapitału własnego na wahania rynkowe i skorygowania o tę wrażliwość.
20. W tym względzie w ramach kapitałowego modelu wyceny aktywów koszt kapitału własnego oblicza się w następujący sposób:
- $$R_E = RFR + \beta \times ERP$$
- gdzie:
- R_E to koszt kapitału własnego,
 - RFR to stopa zwrotu wolna od ryzyka,
 - β to wartość *beta*, oraz
 - ERP to premia z tytułu ryzyka cen akcji.

2.2. Koszt zadłużenia

21. Koszt zadłużenia można zmierzyć bezpośrednio jako wartość odsetek płaconych przez przedsiębiorstwo z tytułu zadłużenia, ale często jest on wyrażany jako suma RFR i premii z tytułu zadłużenia:

$$R_D = RFR + Debt Premium$$

gdzie:

- R_D to koszt zadłużenia,
- RFR to stopa zwrotu wolna od ryzyka, oraz

⁽¹⁵⁾ Wymagany przez inwestorów zwrot z inwestycji wolnej od ryzyka.

⁽¹⁶⁾ Oczekiwany przez inwestorów zwrot przewyższający stopę zwrotu wolną od ryzyka z tytułu dodatkowego ryzyka związanego z inwestycją rynkową.

⁽¹⁷⁾ Ryzyko szczególne może być również określane jako *ryzyko niesystematyczne*, *ryzyko rezydualne*, *ryzyko nietypowe* lub *ryzyko dywersyfikowalne*.

⁽¹⁸⁾ Ryzyko niedywersyfikowalne może być również określane jako *ryzyko rynkowe*, *ryzyko systematyczne* lub *ryzyko niezdywersyfikowane*.

⁽¹⁹⁾ Dywersyfikacja działa, ponieważ ceny różnych akcji nie zmieniają się w tym samym stopniu w danym momencie (ze statystycznego punktu widzenia zmiany cen akcji są niedoskonale skorelowane). W przypadku zdywersyfikowanego portfela inwestycyjnego zmiany wartości poszczególnych aktywów mogą być kompensowane przez zmiany wartości innych aktywów w portfelu w perspektywie długoterminowej.

⁽²⁰⁾ Wartość *beta* jest kowariancją między zwrotem z aktywów (zazwyczaj wartością rynkową przedsiębiorstwa) a zyskiem rynkowym (zazwyczaj wartością rynkową indeksu giełdowego, która ma odzwierciedlać cały rynek lub gospodarkę) podzieloną przez wariancję zysku rynkowego. W przypadku akcji o wartości współczynnika *beta* większej niż 1,0 wpływ ogólnych zmian rynkowych jest relatywnie większy, podczas gdy w przypadku akcji o wartości współczynnika *beta* między 0 a 1,0 wpływ ogólnych zmian rynkowych jest relatywnie mniejszy. Np. wartość *beta* na poziomie 0,5 oznacza, że gdyby rynek zmniejszył się o 1 %, można by oczekiwać spadku wartości inwestycji o 0,5 %. Wartość *beta* na poziomie 1,5 oznacza, że gdyby rynek zmniejszył się o 1 %, można by oczekiwać spadku wartości inwestycji o 1,5 %.

- premia z tytułu zadłużenia jest dodatkowym zwrotem (przewyższającym RFR), jakiego wymagają kredytodawcy od przedsiębiorstwa o danym ryzyku kredytowym.

2.3. Oszacowanie parametrów WACC

22. Wzór na oszacowanie WACC jest następujący:

$$\text{WACC} = \left[\left(\frac{E}{D+E} \right) \times (RFR + \beta \times ERP) \right] + \left[\left(\frac{D}{D+E} \right) \times (RFR + \text{Debt Premium}) \right]$$

23. Istnieją dwa zbiory założeń metodycznych mających wpływ na wartości WACC szacowane przez krajowe organy regulacyjne w całej Unii. Niektóre założenia są wspólne dla kilku parametrów (np. długość okresu uśredniania), podczas gdy inne są specyficzne dla jednego parametru we wzorze WACC (np. dostosowanie do oszacowania wartości beta). Ponadto należy rozróżnić dwa rodzaje parametrów: te, które odzwierciedlają ogólne warunki ekonomiczne (RFR i ERP), oraz te, które odzwierciedlają warunki mające wpływ na określone przedsiębiorstwa (lub sektor przemysłu) (premia z tytułu zadłużenia, wartość beta i wskaźnik dźwigni ⁽²¹⁾).
24. Kolejne sekcje dotyczą obu zbiorów założeń metodycznych: wspólnych i pojedynczych parametrów oraz ogólnych warunków ekonomicznych i warunków specyficznych dla danego przedsiębiorstwa.

3. Założenia wspólne dla kilku parametrów WACC

25. W kolejnych podsekcjach opisano założenia wspólne dla kilku parametrów WACC.

3.1. Długość okresu uśredniania

26. Okres uśredniania jest to długość okresu referencyjnego, który organy regulacyjne stosują do określenia średniej wartości RFR, wartości beta i kosztu zadłużenia.
27. Aby zapewnić spójność szacowania parametrów WACC, Komisja uważa za odpowiednie zastosowanie tego samego okresu uśredniania dla wszystkich parametrów. Dłuższe okresy uśredniania mogą sprzyjać większej przewidywalności i stabilności wartości parametrów, choć kosztem niższej efektywności statycznej. Pięcioletni okres uśredniania, z którego najczęściej korzystają krajowe organy regulacyjne, prawdopodobnie zapewni właściwą równowagę między przewidywalnością a efektywnością ⁽²²⁾.

3.2. Metoda uśredniania

28. Podczas szacowania parametrów WACC organy regulacyjne muszą zdecydować, którą metodę uśredniania zastosować. Zazwyczaj stosują one: (i) średnią arytmetyczną; (ii) średnią geometryczną; lub (iii) medianę.
29. Komisja uważa metodę opartą na średniej arytmetycznej za najbardziej odpowiednią do szacowania parametrów WACC. Po pierwsze, zastosowanie jednej metody uśredniania będzie prawdopodobnie bardziej przejrzyste dla zainteresowanych stron niż łączenie kilku metod. Po drugie, średnia arytmetyczna jest najbardziej powszechnie stosowanym **podejściem i najłatwiej ją obliczyć** ⁽²³⁾.

⁽²¹⁾ Wskaźnik dźwigni jest miarą dźwigni finansowej przedsiębiorstwa. Stanowi on porównanie wysokości finansowania dłużnego z wysokością kapitału własnego. Wskaźnik dźwigni określa wagę kosztu zadłużenia i kosztu kapitału własnego w WACC. Bardziej szczegółowy opis wskaźnika dźwigni można znaleźć w sekcji 5.3 niniejszego zawiadomienia.

⁽²²⁾ Zob. sekcja 5.1.1 (w szczególności 5.1.1.4) dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu zawierająca więcej szczegółowych informacji.

⁽²³⁾ Zob. sekcja 5.1.2 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

3.3. Częstotliwość okresu próby

30. Częstotliwość obserwacji wykorzystywanych przez organy regulacyjne do szacowania RFR oraz wartości beta i premii z tytułu zadłużenia wynosi zazwyczaj dzień, tydzień lub miesiąc. Wybór częstotliwości obserwacji, wraz z długością okresu uśredniania, decyduje o wielkości próby, w związku z czym wpływa na wartości parametrów i na ostateczną wartość WACC.
31. Stosowanie tej samej częstotliwości obserwacji w celu oszacowania wszystkich parametrów zapewnia spójność. Wybór częstotliwości tygodniowej będzie najpewniej najbardziej efektywny, ponieważ w połączeniu z pięcioletnim okresem uśredniania taka częstotliwość powinna zapewnić wystarczające obserwacje, by uzyskać wiarygodne szacunki i złagodzić problemy związane z niskim poziomem płynności akcji (jeśli takie występują).

4. Parametry odzwierciedlające ogóle warunki ekonomiczne

32. Istnieją dwa parametry WACC odzwierciedlające ogóle warunki ekonomiczne: stopa zwrotu wolna od ryzyka i premia z tytułu ryzyka cen akcji.

4.1. Stopa zwrotu wolna od ryzyka (RFR)

33. RFR to oczekiwana stopa zwrotu z inwestycji wolnej od ryzyka. Aby inwestycja była wolna od ryzyka, ryzyko niewykonania zobowiązania musi być zerowe oraz nie może istnieć ryzyko reinwestycji (tj. inwestor może ponownie zainwestować przyszłe płatności odsetek przy tej samej stopie zwrotu, co w momencie pierwotnego nabycia składnika aktywów). Krajowe organy regulacyjne zazwyczaj szacują RFR z zastosowaniem dochodu z krajowych obligacji skarbowych.
34. Dochód z obligacji skarbowych będzie prawdopodobnie właściwie odzwierciedlać odpowiednią krajową RFR. Komisja uważa, że zastosowanie krajowych obligacji skarbowych wraz ze spójną metodyką zapewni, by różnice w RFR odzwierciedlały rzeczywiste różnice w warunkach finansowania między państwami członkowskimi.
35. Krajowe organy regulacyjne często wykorzystują obligacje skarbowe z rezydualnym terminem zapadalności ⁽²⁴⁾ wynoszącym dziesięć lat. Dochód z dziesięcioletnich obligacji zazwyczaj jest bardziej stabilny niż w przypadku obligacji o krótszym terminie zapadalności i bardziej spójny z długim cyklem życia inwestycji w sieciach łączności elektronicznej. Komisja uznaje je zatem za najbardziej odpowiedni poziom odniesienia do celów niniejszego zawiadomienia ⁽²⁵⁾.
36. Aby zapewnić spójność oszacowania RFR, wskazane jest korzystanie z jednego, wiarygodnego, przejrzystego i łatwo dostępnego źródła informacji w odniesieniu do dochodu z obligacji skarbowych (np. Eurostat ⁽²⁶⁾). Dostosowanie w celu uwzględnienia programów luzowania ilościowego banków centralnych nie jest konieczne ⁽²⁷⁾.

4.2. Premia z tytułu ryzyka cen akcji (ERP)

37. ERP to oczekiwane dochody z akcji wykraczające poza RFR, tj. oczekiwany dodatkowy zwrot z racji posiadania akcji charakteryzujących się wyższym ryzykiem w porównaniu ze zwrotem z aktywów wolnych od ryzyka. ERP rekompensuje zwiększone ryzyko inwestowania w akcje zamiast w aktywa wolne od ryzyka.

⁽²⁴⁾ Rezydualny termin zapadalności to czas pozostały do spłaty obligacji. W całym zawiadomieniu pojęcie „termin zapadalności obligacji” odnosi się do rezydualnego terminu zapadalności obligacji.

⁽²⁵⁾ Zob. sekcje 5.2.1.3 i 5.2.1.4 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

⁽²⁶⁾ Eurostat publikuje co miesiąc dochód z dziesięcioletnich obligacji skarbowych dla każdego państwa członkowskiego (zob. <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=teimf050>).

⁽²⁷⁾ Zob. sekcja 5.2.2 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

38. Komisja zidentyfikowała rozbieżności w podejściach stosowanych przez organy regulacyjne do oszacowania ERP; niektóre z organów stosowały unijny poziom odniesienia, inne krajową ERP lub połączenie obu tych wartości. Ogólnounijną ERP jest zgodna z dowodami empirycznymi, które sugerują, że rynki finansowe w Unii są coraz bardziej zintegrowane (na co wskazuje ich zwiększona korelacja) i, co za tym idzie, mają zbieżne ERP⁽²⁸⁾. Jest ona również zgodna z dowodami świadczącymi o tym, że inwestorzy w unijnym sektorze telekomunikacji nie ograniczają inwestycji do własnego rynku krajowego (tzw. home bias), gdyż znaczna część akcjonariuszy przedsiębiorstw łączności elektronicznej to osoby niebędące obywatelami danego kraju⁽²⁹⁾. Komisja uznaje zatem pojedynczą ogólnounijną ERP za najbardziej odpowiednią do celów niniejszego zawiadomienia. Ponadto zgodnie z podejściem stosowanym najczęściej przez organy regulacyjne Komisja uważa za stosowne oszacowanie ogólnounijnej ERP z wykorzystaniem historycznej serii premii rynkowych w państwach członkowskich.

5. Parametry specyficzne dla przedsiębiorstwa

39. Niektóre parametry WACC odzwierciedlają ogólne warunki ekonomiczne (RFR i ERP), natomiast inne (wartość beta, wskaźnik dźwigni i premia z tytułu zadłużenia) odzwierciedlają warunki ekonomiczne konkretnego przedsiębiorstwa, dla którego organ regulacyjny szacuje WACC.
40. Aby wyprowadzić wartości parametrów WACC specyficznych dla przedsiębiorstwa, organy regulacyjne zazwyczaj opierają się na grupie przedsiębiorstw działających w dziedzinie łączności elektronicznej („grupa podobnych przedsiębiorstw”) obejmującej przeważnie ich krajowego operatora/krajowych operatorów o znaczącej pozycji rynkowej. W celu wyprowadzenia odpowiednich wartości parametrów specyficznych dla przedsiębiorstwa krajowe organy regulacyjne wykorzystują jako wartości odniesienia w swoich środkach regulacyjnych wartości parametrów dla przedsiębiorstw w grupie podobnych przedsiębiorstw.
41. Pierwszym istotnym krokiem w szacowaniu parametrów specyficznych dla przedsiębiorstwa jest podjęcie decyzji dotyczącej kryteriów wyboru przedsiębiorstw, które wejdą w skład grupy podobnych przedsiębiorstw.

5.1. Kryteria wyboru grupy podobnych przedsiębiorstw

42. Do grupy podobnych przedsiębiorstw najbardziej nadają się przedsiębiorstwa notowane na giełdzie i posiadające akcje o wysokiej płynności obrotu⁽³⁰⁾. Ponadto przedsiębiorstwa będące w posiadaniu infrastruktury łączności elektronicznej, w przeciwieństwie do przedsiębiorstw dzierżawiących taką infrastrukturę, i prowadzące swoją główną działalność w Unii są zgodnie z celami niniejszego zawiadomienia najbardziej odpowiednie do celów obliczania WACC.
43. Względy efektywności przemawiają za ograniczeniem grupy podobnych przedsiębiorstw do przedsiębiorstw posiadających rating kredytowy na poziomie inwestycyjnym⁽³¹⁾ i przedsiębiorstw niezaangażowanych w żadne znaczące połączenia i przejęcia, ponieważ te ostatnie mogłyby wpłynąć na wartość przedsiębiorstwa w sposób niezwiązany z jego ryzykiem systematycznym.
44. Podsumowując, następujące kryteria powinny być zgodne z zasadami prawnymi przedstawionymi w niniejszym zawiadomieniu. Przedsiębiorstwa wybrane do grupy podobnych przedsiębiorstw:
- są notowane na giełdzie i posiadają akcje o wysokiej płynności obrotu,
 - są w posiadaniu infrastruktury łączności elektronicznej i w taką infrastrukturę inwestują,
 - mają swoją główną działalność zlokalizowaną w Unii,
 - mają rating kredytowy na poziomie inwestycyjnym, oraz

⁽²⁸⁾ Zob. sekcje 5.2.1.3 i 5.2.1.4 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

⁽²⁹⁾ Zob. sekcja 5.2.2.3 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

⁽³⁰⁾ Akcje o niskiej płynności obrotu mogą nie odzwierciedlać prawdziwej i aktualnej wartości spółek giełdowych, ponieważ nie można ich łatwo sprzedać bez spowodowania znaczącej zmiany kursu danej akcji. Ich kursy są też zazwyczaj mniej stabilne niż kursy akcji płynnych.

⁽³¹⁾ Rating kredytowy na poziomie inwestycyjnym zależy od konkretnej agencji ratingowej: odpowiada on ratingom od Aaa do Baa3 w przypadku agencji ratingowej Moody's oraz ratingom od AAA do BBB w przypadku agencji ratingowej Standard & Poor's.

— nie są lub nie były w ostatnim czasie zaangażowane w żadne znaczące połączenia i przejęcia.

5.2. Wartość współczynnika beta akcji

45. W ramach kapitałowego modelu wyceny aktywów współczynnik beta akcji odzwierciedla ryzyko systematyczne, na jakie narażone jest przedsiębiorstwo w stosunku do przeciętnego przedsiębiorstwa na rynku. W praktyce współczynnik beta szacuje się za pomocą analizy regresji, tj. przez oszacowanie korelacji między zwrotami z akcji przedsiębiorstwa a zwrotami z indeksu giełdowego (który ma w przybliżeniu reprezentować całą gospodarke).
46. Europejski indeks giełdowy jest bardziej spójny z zastosowaniem ogólnounijnej ERP niż indeks krajowy. W literaturze naukowej wyrażono preferencje dla szerokich indeksów oraz dla indeksów ważonych wartością⁽³²⁾. Zgodnie z tymi kryteriami istnieje kilka wskaźników rynkowych, w których uwzględnia się europejskie akcje, np. STOXX Europe TMI⁽³³⁾, S&P Europe 350⁽³⁴⁾, Eurostoxx50⁽³⁵⁾ i MSCI Europe⁽³⁶⁾. Komisja uważa za odpowiednie zastosowanie indeksu giełdowego reprezentującego dużą część kapitalizacji rynkowej w wolnym obrocie w Unii (np. STOXX Europe TMI).
47. W szacowaniu wartości współczynnika beta akcji Komisja nie uważa dokonywania korekt za odpowiednie⁽³⁷⁾, ponieważ istnieje niewielkie prawdopodobieństwo, by przyczyniło się to do poprawy efektywności estymatora beta, a ponadto uczyniłoby szacunek niepotrzebnie skomplikowanym i mniej przejrzystym.
48. Aby porównać wartości beta przedsiębiorstw w ramach grupy podobnych przedsiębiorstw, należy przekształcić (odlewować) ich wartości beta akcji w wartości beta aktywów⁽³⁸⁾. Wartości beta aktywów stanowią odzwierciedlenie ryzyka systematycznego przedsiębiorstw z pominięciem ryzyka finansowego (tj. ryzyka związanego z poziomem dźwigni finansowej). Prosty wzór umożliwiający uzyskanie wartości współczynnika beta aktywów z wartości współczynnika beta akcji jest następujący:

$$\beta_A = \beta_D \times \frac{D}{V} + \beta_E \times \frac{E}{V}$$

gdzie:

- β_A = beta aktywów
- β_D = beta zadłużenia
- β_E = beta akcji
- E = kapitał własny przedsiębiorstwa
- D = zadłużenie netto przedsiębiorstwa
- V = wartość przedsiębiorstwa (E+D)

49. Istnieją znaczące praktyczne trudności w szacowaniu wartości współczynnika beta zadłużenia, ale zazwyczaj wartości te mieszczą się w przedziale 0–0,2⁽³⁹⁾. Zastosowanie pojedynczej wartości beta dla zadłużenia ograniczyłoby złożoność i poprawiłoby przejrzystość obliczenia WACC. Pośrednia wartość beta zadłużenia wynosząca 0,1 wydaje się rozsądnym wyborem.

⁽³²⁾ Zob. sekcja 5.3.3.2 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

⁽³³⁾ <https://www.stoxx.com/index-details?symbol=BKXP>.

⁽³⁴⁾ <http://us.spindices.com/indices/equity/sp-europe-350>.

⁽³⁵⁾ <https://www.stoxx.com/index-details?symbol=sx5e>.

⁽³⁶⁾ <https://www.msci.com/europe>.

⁽³⁷⁾ Tradycyjne korekty współczynnika beta akcji to korekty zaproponowane przez Dimsona (korygowanie zakłóceń w oszacowaniu wartości beta z zastosowaniem dziennych zwrotów z tytułu niedopasowania między zmianami indeksu giełdowego a czasem reakcji kursu akcji spółki na te zmiany); Blume'a (w długim horyzoncie czasowym wartość beta przedsiębiorstw powinna zbliżyć się do jedności); lub Vasiceka (w długim horyzoncie czasowym wartość beta przedsiębiorstw powinna zbliżyć się do średniej dla danego sektora).

⁽³⁸⁾ Przekształcenie (odlewowanie) niweluje wpływ zadłużenia na wartość współczynnika beta akcji (lewarowanego beta). Innymi słowy, wartość współczynnika beta aktywów abstrahuje od konkretnej struktury finansowania przedsiębiorstwa, a tym samym umożliwia dokonywanie porównań między wartościami współczynnika beta różnych przedsiębiorstw (niezależnie od ich indywidualnych struktur finansowania).

⁽³⁹⁾ Zob. The Brattle Group, *Review of approaches to estimate a reasonable rate of return for investments in electronic communications networks in regulatory proceedings and options for EU harmonization* [„Przegląd podejść do szacowania rozsądnej stopy zwrotu z inwestycji w sieciach łączności elektronicznej w postępowaniach regulacyjnych oraz wariantów harmonizacji na poziomie UE”], sprawozdanie końcowe opublikowane w dniu 14 lipca 2016 r., s. 88, dokument dostępny pod adresem: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/da1cbe44-4a4e-11e6-9c64-01aa75ed71a1/language-en>.

50. W celu oszacowania WACC przekształca się wartość współczynnika beta aktywów grupy podobnych przedsiębiorstw (z powrotem) w wartość współczynnika beta akcji (tj. dodaje się z powrotem wpływ zadłużenia na wartość beta przedsiębiorstwa) z wykorzystaniem powyższego wzoru, który w przypadku obliczania wartości współczynnika beta akcji wygląda następująco:

$$\beta_E = \frac{\beta_A}{(1 - \frac{D}{V})} - \beta_D \times \frac{D}{E}$$

5.3. Wskaźnik dźwigni

51. Jak wspomniano powyżej, przedsiębiorstwa mogą finansować swoją działalność zadłużeniem (D) lub kapitałem własnym (E). Suma zadłużenia i kapitału własnego stanowi wartość przedsiębiorstwa (V):

$$V = D + E$$

52. Udział zadłużenia w wartości przedsiębiorstwa (tj. $\frac{D}{V}$) nazywa się wskaźnikiem dźwigni finansowej. Wskaźnik dźwigni to współczynnik lewarowania. Wskaźnik ten pokazuje, w jakim stopniu przedsiębiorstwo jest finansowane przez kredytodawców w stosunku do akcjonariuszy.
53. Podczas szacowania WACC udział zadłużenia (tj. $\frac{D}{V}$) i udział kapitału (tj. $\frac{E}{V}$) wykorzystuje się do celów obliczenia kosztu zadłużenia (tj. $R_D \times \frac{D}{V}$) i kosztu kapitału (tj. $R_E \times \frac{E}{V}$ lub $R_E \times (1 - \frac{D}{V})$).
54. Najbardziej powszechne podejście do szacowania wskaźnika dźwigni, które należy uznać za odpowiednie do celów niniejszego zawiadomienia, to wykorzystanie wartości księgowej zadłużenia netto przedsiębiorstwa, wliczając wartość umów leasingu finansowego ⁽⁴⁰⁾.

5.4. Premia z tytułu zadłużenia i koszt zadłużenia

55. Koszt zadłużenia można zmierzyć bezpośrednio jako wartość odsetek płaconych przez przedsiębiorstwo z tytułu zadłużenia lub pośrednio jako premię względem RFR.
56. Premię z tytułu zadłużenia można oszacować jako spread między krajową RFR a dochodami z długoterminowych obligacji korporacyjnych (o terminie zapadalności możliwie jak najbardziej zbliżonym do dziesięcioletniego terminu zapadalności stosowanego w odniesieniu do RFR) ⁽⁴¹⁾.
57. Z uwagi na spójność Komisja uważa za bardziej odpowiednie szacowanie kosztu zadłużenia (pośrednio) jako sumy RFR i premii z tytułu zadłużenia.

6. Podatki i inflacja

Traktowanie podatkowe zadłużenia i oczekiwania inflacyjne mają wpływ na WACC, a tym samym muszą być uwzględnione w obliczeniu WACC.

6.1. Podatki

58. Odsetki z tytułu zadłużenia stanowią dla przedsiębiorstw koszt możliwy do odpisania od podatku. WACC *po opodatkowaniu* uwzględnia to korzystniejsze traktowanie podatkowe zadłużenia w następujący sposób:

$$WACC_{post-tax} = R_E \times \frac{E}{D + E} + R_D \times (1 - T_c) \times \frac{D}{D + E}$$

gdzie:

— R_E to koszt kapitału, a R_D to koszt zadłużenia,

⁽⁴⁰⁾ Zob. sekcja 5.3.4 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

⁽⁴¹⁾ Zob. sekcja 5.3.5 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu oraz cytowana w nim literatura.

$\frac{E}{D+E}$ i $\frac{D}{D+E}$ to udział, odpowiednio, kapitału i zadłużenia w wartości przedsiębiorstwa, oraz

— T_c to krańcowa stopa podatkowa.

59. Krajowe organy regulacyjne zazwyczaj podnoszą koszt kapitału ⁽⁴²⁾ (po opodatkowaniu) – aby spełnić wymogi inwestorów kapitałowych oszacowane według kapitałowego modelu wyceny aktywów – do kosztu kapitału przed opodatkowaniem. Wartość WACC przed opodatkowaniem oblicza się przez podzielenie wartości WACC po opodatkowaniu przez $(1 - T_c)$, aby uwzględnić podatek od osób prawnych; wartość tę można wyrazić następująco:

$$WACC_{pre-tax} = \frac{WACC_{post-tax}}{1 - T_c}$$

60. Komisja uważa za właściwe zastosowanie do celów oszacowania WACC przed opodatkowaniem odpowiedniej krajowej stawki podatku od osób prawnych, co jest najbardziej powszechnym podejściem przyjętym przez krajowe organy regulacyjne.

6.2. Inflacja

61. Inwestorzy maksymalizują swoje zwroty skorygowane o inflację, czyli *realne* zwroty. Krajowe organy regulacyjne zazwyczaj uwzględniają inflację na jeden z dwóch różnych sposobów ⁽⁴³⁾:

- inflację kompensuje się w drodze rocznej indeksacji aktywów przedsiębiorstwa i uwzględnia się wyłącznie *realny* zwrot z WACC; lub
- oczekiwania inflacyjne uwzględnia się w zwrocie z kapitału przez zastosowanie *nominalnej* wartości WACC bez jakiegokolwiek dostosowania do bazy aktywów przedsiębiorstwa.

62. Krajowe organy regulacyjne stosujące pierwsze podejście przeliczają zazwyczaj nominalny WACC na realny WACC. Jedną z powszechnych metod przeliczenia jest równanie Fishera:

$$WACC_{Real} = \frac{(1 + WACC_{Nominal})}{(1 + \pi)} - 1$$

gdzie π to stopa inflacji.

63. Komisja uważa za odpowiednie zastosowanie szacunkowej wartości inflacji w całej strefie euro dla państw członkowskich strefy euro; dla państw członkowskich nienależących do strefy euro za uzasadnione można przyjąć szacunkowe wartości inflacji krajowej. W obu przypadkach bardziej odpowiednie są szacunkowe prognozy; w idealnej sytuacji powinny obejmować one okres równy dziesięcioletniemu terminowi zapadalności obligacji skarbowych stosowanych do celów oszacowywania RFR. W praktyce dziesięcioletnie prognozy dotyczące inflacji rzadko są dostępne, w związku z czym można wykorzystać prognozy obejmujące krótszy termin (np. prognoza dotycząca inflacji na pięć lat naprzód według EBC).

7. Rola BEREC i Komisji w obliczaniu parametrów WACC

64. Na etapie przygotowań przed przyjęciem niniejszego zawiadomienia służby Komisji ściśle współpracowały z BEREC. W kontekście tej współpracy Komisja zwróciła się do BEREC o oszacowanie parametrów WACC spójnych z podejściem opisanym w niniejszym zawiadomieniu. BEREC zgodził się szacować i co roku publikować wartości parametrów ⁽⁴⁴⁾. Znacznie ułatwi to pracę krajowych organów regulacyjnych w zakresie przygotowywania okresowych przeglądów WACC i dokonywania przez Komisję przeglądów odnośnych zgłoszeń.

⁽⁴²⁾ Zob. sekcja 5.4.1 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

⁽⁴³⁾ Zob. sekcja 5.4 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

⁽⁴⁴⁾ Podczas 38. zwyczajnego posiedzenia plenarnego rady organów regulacyjnych, które odbyło się w dniach 7–8 marca 2019 r., BEREC zgodził się obliczać parametry WACC (BEREC założył, że stopę zwrotu wolną od ryzyka i premię z tytułu ryzyka cen akcji będzie obliczał już w 2019 r., a współczynnik beta, wskaźnik dźwigni i koszt zadłużenia – począwszy od 2020 r.). W międzyczasie okazało się, że BEREC planuje opublikować pełny zbiór odnośnych parametrów do połowy 2020 r. Wnioski z tego posiedzenia (BoR (19) 45) są dostępne pod adresem: https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/board_of_regulators_meetings/meeting_conclusions/8549-conclusions-of-the-38th-berec-board-of-regulators-plenary-meetings-on-7-8-march-2019-in-budapest-hungary.

65. BEREC, w ścisłej współpracy z Komisją, wykonując co roku obliczenia, oszacuje: (i) parametry odzwierciedlające ogółem warunki ekonomiczne; i (ii) parametry specyficzne dla przedsiębiorstwa dla grupy podobnych przedsiębiorstw.
66. Jeżeli chodzi o parametry odzwierciedlające ogólne warunki ekonomiczne, BEREC oszacuje RFR dla każdego państwa członkowskiego oraz jednolitą ogólnounijną ERP.
67. Jeżeli chodzi o parametry specyficzne dla przedsiębiorstwa, BEREC opracuje wykaz przedsiębiorstw odpowiednich do uwzględnienia w grupie podobnych przedsiębiorstw i oszacuje wartość współczynnika beta, wskaźnik dźwigni, premię z tytułu zadłużenia i koszt zadłużenia dla każdego przedsiębiorstwa ujętego w tym wykazie. Ponadto BEREC opíše czynniki, które mogą uzasadniać usunięcie przez krajowe organy regulacyjne jednego przedsiębiorstwa lub większej liczby przedsiębiorstw z wykazu, aby uwzględnić krajową specyfikę.

8. Częstotliwość przeglądów WACC

68. Krajowe organy regulacyjne określają/dokonują przeglądu WACC z różną częstotliwością: od częściej niż raz na rok do raz na cztery/pięć lat. Ta różnica w częstotliwości jest jednym z czynników leżących u podstaw różnic w wartościach WACC w państwach członkowskich.
69. Zwiększenie spójności pod względem częstotliwości obliczeń WACC we wszystkich państwach członkowskich ograniczyłoby nieuzasadnione różnice w wartościach WACC.
70. Komisja uważa, że aktualizowanie krajowej wartości WACC co najmniej raz w roku jest odpowiednie, by uwzględnić warunki ekonomiczne występujące w ostatnim czasie ⁽⁴⁵⁾.

9. Okres przejściowy w związku z przyjęciem metody przedstawionej w niniejszym zawiadomieniu

71. Podczas przeglądu zgłoszeń zgodnie z procedurą przedstawioną w art. 7 Komisja będzie, co do zasady, stosowała metodę opisaną w niniejszym zawiadomieniu od dnia 1 lipca 2020 r. W uzasadnionych przypadkach oraz gdy zażąda tego krajowy organ regulacyjny dokonujący zgłoszenia, w okresie przejściowym wynoszącym maksymalnie jeden rok (licząc od dnia 1 lipca 2020 r.) Komisja nie będzie jednak przeprowadzała przeglądu projektowanych środków w oparciu o tę metodę ⁽⁴⁶⁾. Może to być uzasadnione na przykład w sytuacji, kiedy z przeglądu opierającego się na tej metodzie, jeżeli byłaby ona stosowana przez krajowy organ regulacyjny, wynikałyby znaczące zmiany w wartości WACC podważające stabilność i przewidywalność uregulowań prawnych. W trakcie tego jednorocznego okresu przejściowego Komisja weźmie również pod uwagę dostępność pełnego zbioru parametrów WACC, który ma zostać opublikowany przez BEREC, oraz rozważy możliwość opierania się krajowych organów regulacyjnych na tych parametrach w ich analizach.

⁽⁴⁵⁾ Zob. sekcja 8 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

⁽⁴⁶⁾ Zob. sekcja 9 dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu zawiadomieniu.

Brak sprzeciwu wobec zgłoszonej koncentracji
(Sprawa M.9544 – Brookfield/Johnson Controls Autobatterie)
(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2019/C 375/02)

W dniu 24 października 2019 r. Komisja podjęła decyzję o niewyrażaniu sprzeciwu wobec powyższej zgłoszonej koncentracji i uznaniu jej za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Decyzja ta została oparta na art. 6 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 ⁽¹⁾. Pełny tekst decyzji dostępny jest wyłącznie w języku angielskim i zostanie podany do wiadomości publicznej po uprzednim usunięciu ewentualnych informacji stanowiących tajemnicę handlową. Tekst zostanie udostępniony:

- w dziale dotyczącym połączeń przedsiębiorstw na stronie internetowej Komisji poświęconej konkurencji (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Powyższa strona została wyposażona w różne funkcje pomagające odnaleźć konkretną decyzję w sprawie połączenia, w tym indeksy wyszukiwania według nazwy przedsiębiorstwa, numeru sprawy, daty i sektora,
- w formie elektronicznej na stronie internetowej EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=pl>) jako dokument nr 32019M9544. Strona EUR-Lex zapewnia internetowy dostęp do europejskiego prawa.

⁽¹⁾ Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1.

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Kursy walutowe euro ⁽¹⁾

5 listopada 2019 r.

(2019/C 375/03)

1 euro =

Waluta		Kurs wymiany	Waluta		Kurs wymiany
USD	Dolar amerykański	1,1109	CAD	Dolar kanadyjski	1,4584
JPY	Jen	120,93	HKD	Dolar Hongkongu	8,7040
DKK	Korona duńska	7,4712	NZD	Dolar nowozelandzki	1,7339
GBP	Funt szterling	0,86113	SGD	Dolar singapurski	1,5078
SEK	Korona szwedzka	10,6943	KRW	Won	1 284,34
CHF	Frank szwajcarski	1,1009	ZAR	Rand	16,3876
ISK	Korona islandzka	137,70	CNY	Yuan renminbi	7,7734
NOK	Korona norweska	10,1525	HRK	Kuna chorwacka	7,4486
BGN	Lew	1,9558	IDR	Rupia indonezyjska	15 516,50
CZK	Korona czeska	25,536	MYR	Ringgit malezyjski	4,5886
HUF	Forint węgierski	329,84	PHP	Peso filipińskie	56,012
PLN	Złoty polski	4,2643	RUB	Rubel rosyjski	70,4334
RON	Lej rumuński	4,7583	THB	Bat tajlandzki	33,544
TRY	Lir turecki	6,3807	BRL	Real	4,4655
AUD	Dolar australijski	1,6079	MXN	Peso meksykańskie	21,3072
			INR	Rupia indyjska	78,5290

⁽¹⁾ Źródło: referencyjny kurs wymiany walut opublikowany przez EBC.

**Opinia Komitetu Doradczego ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących
wydana na pierwszym posiedzeniu w dniu 5 lipca 2019 r. dotycząca projektu decyzji w sprawie**

AT.39711 – Qualcomm (rażące zaniżanie cen)

Sprawozdawca: Hiszpania

(2019/C 375/04)

1. Komitet Doradczy (8 państw członkowskich) zgadza się z przedstawioną przez Komisję definicją właściwego rynku produktowego, którym jest rynek chipsetów (pasma podstawowego) UMTS.
2. Komitet Doradczy (8 państw członkowskich) zgadza się z Komisją, że właściwy rynek geograficzny chipsetów UMTS ma zasięg ogólnosiwiatowy.
3. Komitet Doradczy (8 państw członkowskich) zgadza się z Komisją, że co najmniej od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. Qualcomm zajmował pozycję dominującą na właściwym rynku.
4. Komitet Doradczy (8 państw członkowskich) zgadza się z Komisją, że Qualcomm nadużywał swojej pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez stosowanie od dnia 1 lipca 2009 r. do dnia 30 czerwca 2011 r. strategii rażącego zaniżania cen wobec swoich dwóch głównych klientów przenośnych urządzeń do łączności szerokopasmowej, przedsiębiorstw Huawei i ZTE, z zamiarem wyeliminowania przedsiębiorstwa Icera z rynku.
5. Komitet Doradczy (8 państw członkowskich) zgadza się z Komisją, że zachowanie, którego dotyczy projekt decyzji stanowi nadużycie pozycji dominującej, które narusza art. 102 TFUE i art. 54 Porozumienia EOG.
6. Komitet Doradczy (8 państw członkowskich) zgadza się z oceną Komisji przedstawioną w projekcie decyzji w odniesieniu do czasu trwania naruszenia.
7. Komitet Doradczy (8 państw członkowskich) zgadza się z Komisją, że Qualcomm musi powstrzymać się od ponownego podejmowania działań lub zachowań, których dotyczy projekt decyzji, oraz od wszelkich działań lub zachowań mających taki sam lub równoważny cel lub skutek.
8. Komitet Doradczy (8 państw członkowskich) zaleca publikację swojej opinii w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

**Opinia Komitetu Doradczego ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących
wydana na drugim posiedzeniu w dniu 15 lipca 2019 r. dotycząca projektu decyzji w sprawie
AT.39711 – Qualcomm (rażące zaniżanie cen)**

Sprawozdawca: Hiszpania

(2019/C 375/05)

1. Komitet Doradczy (4 państwa członkowskie) zgadza się z Komisją, że na adresatów projektu decyzji należy nałożyć grzywnę.
2. Komitet Doradczy (4 państwa członkowskie) zgadza się z Komisją, że w celu obliczenia podstawowej kwoty grzywny należy uwzględnić rzeczywistą wartość sprzedaży Qualcommu w trakcie całego okresu naruszenia, w oparciu o szacunkową wartość sprzedaży pośredniej Qualcommu na rzecz osób trzecich w EOG.
3. Komitet Doradczy (4 państwa członkowskie) podziela stanowisko Komisji co do zmiennej kwoty grzywny nałożonej w tym przypadku.
4. Komitet Doradczy (4 państwa członkowskie) zgadza się z Komisją, że w tej sprawie należy zastosować dodatkową kwotę („opłata z tytułu przystąpienia do porozumienia”).
5. Komitet Doradczy (4 państwa członkowskie) zgadza się z Komisją, że w przedmiotowej sprawie nie występują okoliczności obciążające ani łagodzące.
6. Komitet Doradczy (4 państwa członkowskie) podziela stanowisko Komisji co do ostatecznej kwoty grzywny.
7. Komitet Doradczy (4 państwa członkowskie) zaleca publikację swojej opinii w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sprawozdanie końcowe urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające ⁽¹⁾**Qualcomm (rażące zaniżanie cen)****(AT.39711)**

(2019/C 375/06)

1. Wprowadzenie

- (1) W projekcie decyzji, do którego odnosi się niniejsze sprawozdanie („projekt decyzji”), stwierdzono, że przedsiębiorstwo Qualcomm Inc. („Qualcomm”), od dnia 1 lipca 2009 r. do dnia 30 czerwca 2011 r. włącznie, dostarczało określone ilości trzech rodzajów chipsetów zgodnych ze standardem UMTS ⁽²⁾ poniżej kosztów swoim dwóm najważniejszym klientom – przedsiębiorstwom Huawei i ZTE – z zamiarem wyeliminowania przedsiębiorstwa Icera Inc. („Icera” ⁽³⁾), swojego ówczesnego głównego konkurenta w segmencie rynku oferującym zwiększoną szybkość przesyłania danych. Zgodnie z projektem decyzji narusza to art. 102 TFUE i art. 54 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

2. Wstępny etap postępowania wyjaśniającego

- (2) Postępowanie w sprawie AT.39711 wszczęto w wyniku początkowej skargi wniesionej przez przedsiębiorstwo Icera do Komisji w dniu 30 czerwca 2009 r., którą to skargę zastąpiono jej zmienioną i zaktualizowaną wersją z dnia 8 kwietnia 2010 r.
- (3) Komisja wszczęła postępowanie wyjaśniające na podstawie zarzutów sformułowanych w ostatniej wersji skargi zastępującej wersję początkową. W dniu 26 lipca 2010 r. przedsiębiorstwo Qualcomm przedstawiło uwagi dotyczące tej wersji.
- (4) W pismach z dnia 1 maja, 17 maja i 31 lipca 2012 r. przedsiębiorstwo Nvidia, które przejęło przedsiębiorstwo Icera w maju 2011 r., dostarczyło dalszych informacji, uzupełniając i podnosząc zarzuty dotyczące praktyki rażącego zaniżania cen.
- (5) W okresie od czerwca 2010 r. do kwietnia 2015 r. Komisja wystosowała szereg wezwań do udzielenia informacji do przedsiębiorstw Qualcomm, Icera/Nvidia i innych podmiotów działających w sektorze chipsetów pasma podstawowego. W dniu 8 sierpnia 2013 r. urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające ⁽⁴⁾, zgodnie z art. 3 ust. 7 i art. 4 ust. 2 lit. c) decyzji 2011/695/UE, przedłużył termin na udzielenie przez Qualcomm odpowiedzi na jedno z tych wezwań – z dnia 10 lipca 2013 r. ⁽⁵⁾.
- (6) Dnia 3 marca 2014 r., w następstwie wniosków złożonych przez przedsiębiorstwo Qualcomm w 2013 r., Dyrekcja Generalna Komisji ds. Konkurencji („DG ds. Konkurencji”) przekazała temu przedsiębiorstwu mniej okrojone wersje początkowej skargi z 2009 r. oraz zmienionej skargi z 2010 r.
- (7) W dniu 16 lipca 2015 r. Komisja wszczęła postępowanie do celów art. 11 ust. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 ⁽⁶⁾ oraz art. 2 ust. 1 rozporządzenia Komisji (WE) nr 773/2004 ⁽⁷⁾ w przedmiocie przedsiębiorstwa Qualcomm, w sprawie AT.39711.

⁽¹⁾ Na podstawie art. 16 i 17 decyzji 2011/695/UE Przewodniczącego Komisji Europejskiej z dnia 13 października 2011 r. w sprawie funkcji i zakresu uprawnień urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające w niektórych postępowaniach z zakresu konkurencji (Dz.U. L 275 z 20.10.2011, s. 29) („decyzja 2011/695/UE”).

⁽²⁾ Są to „chipsety pasma podstawowego” (komponenty zapewniające łączność mobilną w urządzeniach łączności komórkowej), które pracują w oparciu o standard „Uniwersalnego Systemu Telekomunikacji Ruchomej” wykorzystywany w technologii łączności komórkowej oraz są zgodne z tym standardem.

⁽³⁾ W maju 2011 r. przedsiębiorstwo Icera zostało przejęte przez przedsiębiorstwo Nvidia Inc. („Nvidia”) i stało się spółką zależną należąca w całości do tego przedsiębiorstwa, które w efekcie wstąpiło w miejsce przedsiębiorstwa Icera jako skarżącego.

⁽⁴⁾ Do dnia 3 grudnia 2015 r. funkcję urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające w tej sprawie pełnił Wouter Wils.

⁽⁵⁾ Urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające przedłużył wspomniany termin do dnia 18 listopada 2013 r. Na kolejny wniosek przedsiębiorstwa Qualcomm DG ds. Konkurencji ponownie przedłużyła przedmiotowy termin – do dnia 2 grudnia 2013 r.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu (Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1) („rozporządzenie nr 1/2003”).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 773/2004 z dnia 7 kwietnia 2004 r. odnoszące się do prowadzenia przez Komisję postępowań zgodnie z art. 81 i art. 82 Traktatu WE (Dz.U. L 123 z 27.4.2004, s. 18), zmienione rozporządzeniem Komisji (UE) 2015/1348 z dnia 3 sierpnia 2015 r. (Dz.U. L 208 z 5.8.2015, s. 3) („rozporządzenie nr 773/2004”).

- (8) W następstwie spotkania dotyczącego aktualnej sytuacji, które odbyło się w dniu 3 września 2015 r. i w którym uczestniczyły DG ds. Konkurencji oraz przedsiębiorstwo Qualcomm, w dniu 11 września 2015 r. DG ds. Konkurencji przekazała przedsiębiorstwu Qualcomm uwagi przedsiębiorstwa Nvidia, o których mowa w pkt 4 powyżej.

3. Pierwsze pisemne zgłoszenie zastrzeżeń

- (9) W dniu 8 grudnia 2015 r. Komisja przyjęła do celów art. 27 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2003 i art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 773/2004 pisemne zgłoszenie zastrzeżeń skierowane do przedsiębiorstwa Qualcomm („pisemne zgłoszenie zastrzeżeń”).

3.1. Dostęp do akt w następstwie pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń

- (10) W dniu 21 grudnia 2015 r. DG ds. Konkurencji przekazała przedsiębiorstwu Qualcomm dokumenty zapisane na elektronicznym urządzeniu pamięciowym w celu zapewnienia temu przedsiębiorstwu dostępu do akt postępowania wyjaśniającego w sprawie AT.39711 zgodnie z art. 27 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003. DG ds. Konkurencji przekazała następnie przedsiębiorstwu Qualcomm dodatkowe materiały, w szczególności mniej okrojone wersje uwag osób trzecich. Nie wszystkie kwestie związane z dostępem do akt można było jednak rozwiązać na linii DG ds. Konkurencji–Qualcomm.

- (11) Pismem z dnia 18 kwietnia 2016 r. przedsiębiorstwo Qualcomm – zgodnie z art. 3 ust. 7 i art. 7 ust. 1 decyzji 2011/695/UE – zwróciło się do mnie o dodatkowy dostęp do niektórych materiałów znajdujących się w aktach sprawy lub, w stosownych przypadkach, o ich wyjaśnienie. W mojej decyzji z dnia 13 lipca 2016 r. opisałem, w jaki sposób rozpatrywałem liczne wnioski, zachowując równowagę między prawem przedsiębiorstwa Qualcomm do bycia wysłuchanym a kolidującym z tym prawem interesem w zachowaniu poufności. Zasadniczo wiązało się to z dostarczeniem mniej okrojonych wersji niektórych dokumentów otrzymanych od przedsiębiorstwa Icera/Nvidia i różnych innych osób trzecich. Umożliwienie zainteresowanym podmiotom udzielającym informacji bycia wysłuchanymi⁽⁸⁾ oraz, w stosownych przypadkach, sporządzenia nowych wersji odpowiednich dokumentów zajęło trochę czasu i ogólnie wiązało się z koniecznością kilkukrotnej wymiany korespondencji.

3.2. Termin na udzielenie przez Qualcomm pisemnej odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń

- (12) W liście uzupełniającym załączonym do pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń przedsiębiorstwu Qualcomm wyznaczono termin czterech miesięcy na udzielenie pisemnej odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń. Termin ten wyznaczono ze szczególnym uwzględnieniem rozmiaru i charakteru akt sprawy, treści pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń oraz faktu, że w dniu przyjęcia pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń przyjęto także skierowane do przedsiębiorstwa Qualcomm pisemne zgłoszenie zastrzeżeń w sprawie AT.40220 – Qualcomm (wypłaty z tytułu wyłączności). Bieg terminu dla sprawy AT.39711 miał się co do zasady rozpocząć w dniu udzielenia dostępu do akt. Na wniosek przedsiębiorstwa Qualcomm DG ds. Konkurencji przesunęła termin udzielenia pisemnej odpowiedzi przez to przedsiębiorstwo na dzień 6 maja 2016 r.

- (13) W skierowanym do mnie piśmie z dnia 18 kwietnia 2016 r., o którym mowa w pkt (11) powyżej, przedsiębiorstwo Qualcomm zakwestionowało zmieniony termin 6 maja 2016 r., dążąc w efekcie do uzyskania dodatkowego czasu. W skierowanej do przedsiębiorstwa Qualcomm wiadomości e-mail z dnia 29 kwietnia 2016 r. zawiesiłem bieg terminu na złożenie przez Qualcomm pisemnej odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.

- (14) Decyzją z dnia 13 lipca 2016 r. (zob. pkt (11) powyżej) uchyliłem przedmiotowe zawieszenie i wyznaczyłem nowy termin udzielenia przez Qualcomm pisemnej odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń na dzień 15 sierpnia 2016 r. W tym właśnie dniu przedsiębiorstwo Qualcomm przedłożyło swoją pisemną odpowiedź na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń („odpowiedź na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń”).

3.3. Pierwsze złożenie ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym

- (15) W dniu 10 listopada 2016 r. przedsiębiorstwo Qualcomm przedstawiło swoje argumenty, składając ustne wyjaśnienia na spotkaniu wyjaśniającym, o którego zwołanie wnioskowało w swojej odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Zgodnie z wymogami określonymi w orzecznictwie, w szczególności w wyroku z dnia 24 czerwca 1986 r. w sprawie Akzo Chemie przeciwko Komisji, 53/85, EU:C:1986:256, pkt 30 i 31.

⁽⁹⁾ W spotkaniu uczestniczyło również przedsiębiorstwo Nvidia/Icera.

4. Zainteresowana osoba trzecia

- (16) W maju 2016 r. – zgodnie z art. 27 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003, art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 773/2004 i art. 5 decyzji 2011/695/UE – dopuściłem do postępowania w sprawie AT.39711 zainteresowaną osobę trzecią. W lipcu 2016 r., zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia nr 773/2004, DG ds. Konkurencji pisemnie poinformowała zainteresowaną osobę trzecią o charakterze i przedmiocie postępowania ⁽¹⁰⁾ oraz wyznaczyła termin, w którym osoba ta mogła przedstawić swoje stanowisko na piśmie. W sierpniu 2016 r. zainteresowana osoba trzecia w wiadomości e-mail powiadomiła DG ds. Konkurencji, że nie zgłasza żadnych uwag. Zainteresowana osoba trzecia nie złożyła wniosku o udział w składaniu ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym i nie brała dalszego udziału w postępowaniu w sprawie AT.39711.

5. Dalsze czynności w ramach postępowania przygotowawczego i powiązane postępowanie sporne

- (17) Po pierwszym złożeniu ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym przez przedsiębiorstwo Qualcomm Komisja podjęła dalsze czynności w ramach postępowania przygotowawczego w świetle pisemnej i ustnej odpowiedzi tego przedsiębiorstwa na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.
- (18) W szczególności w dniu 30 stycznia 2017 r. Komisja wystosowała do przedsiębiorstwa Qualcomm wezwanie do udzielenia informacji zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003. Przedsiębiorstwo Qualcomm nie udzieliło odpowiedzi na to wezwanie. W dniu 31 marca 2017 r. Komisja wezwała do udzielenia tych informacji w drodze decyzji, zgodnie z art. 18 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia („decyzja zawierająca wezwanie do udzielenia informacji”). W 2017 r. Komisja wystosowała również wezwania do udzielenia informacji do przedsiębiorstwa Nvidia i dwóch osób trzecich.
- (19) W piśmie z dnia 10 kwietnia 2017 r. przedsiębiorstwo Qualcomm zwróciło się o przedłużenie terminu na ustosunkowanie się do decyzji zawierającej wezwanie do udzielenia informacji do dnia 28 lipca 2017 r. W dniu 26 kwietnia 2017 r. DG ds. Konkurencji odrzuciła argumenty zawarte w piśmie, jednak „z grzeczności” zezwoliła przedsiębiorstwu Qualcomm na udzielenie odpowiedzi na niektóre pytania zawarte w decyzji zawierającej wezwanie do udzielenia informacji do dnia 26 maja 2017 r., natomiast w odniesieniu do pozostałych pytań określonych w tej decyzji – do dnia 9 czerwca 2017 r.
- (20) W dniu 8 maja 2017 r. przedsiębiorstwo Qualcomm zakwestionowało te terminy na podstawie art. 4 ust. 2 lit. c) decyzji 2011/695/UE. Decyzją z dnia 15 maja 2017 r. zmieniłem je odpowiednio na dni 16 i 30 czerwca 2017 r. Przedsiębiorstwo Qualcomm udzieliło merytorycznej odpowiedzi na decyzję zawierającą wezwanie do udzielenia informacji, dochowując tych zmienionych terminów.
- (21) Następnie Komisja skierowała do przedsiębiorstwa Qualcomm pytania wyjaśniające. W dniu 10 listopada 2017 r. Komisja wystosowała też do przedsiębiorstwa Qualcomm dodatkowe wezwanie do udzielenia informacji zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003.
- (22) W dniu 13 czerwca 2017 r. przedsiębiorstwo Qualcomm złożyło wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji zawierającej wezwanie do udzielenia informacji i zwróciło się o zastosowanie środków tymczasowych ograniczających wykonywanie decyzji zawierającej wezwanie do udzielenia informacji do czasu rozpatrzenia tego wniosku. W lipcu 2017 r. prezes Sądu oddalił wniosek o zastosowanie środków tymczasowych ⁽¹¹⁾. W kwietniu 2019 r. Sąd oddalił złożony przez Qualcomm wniosek o stwierdzenie nieważności ⁽¹²⁾.

6. Uzupełniające pisemne zgłoszenie zastrzeżeń

- (23) W dniu 19 lipca 2018 r. Komisja przyjęła dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń skierowane do przedsiębiorstwa Qualcomm („dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń”). W dodatkowym pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń stwierdzono przede wszystkim, że przedsiębiorstwo Qualcomm stosowało praktyki rażącego zaniżania cen przez krótszy okres, niż wskazano w pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń, oraz przyjęto w nim skorygowaną metodę porównywania cen i kosztów przedsiębiorstwa Qualcomm w odniesieniu do domniemanej drapieżnej sprzedaży będącej przedmiotem postępowania.

6.1. Dostęp do akt w następstwie dodatkowego pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń

- (24) W dniu 31 lipca 2018 r. DG ds. Konkurencji przekazała przedsiębiorstwu Qualcomm elektroniczne urządzenie pamięciowe zawierające kopie dostępnych dokumentów, które zostały włączone do akt postępowania wyjaśniającego Komisji po przyjęciu pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń.

⁽¹⁰⁾ Przedstawiając jej niepoufne streszczenie pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń.

⁽¹¹⁾ Postanowienie z dnia 12 lipca 2017 r., Qualcomm i Qualcomm Europe przeciwko Komisji, T-371/17 R, EU:T:2017:485.

⁽¹²⁾ Wyrok z dnia 9 kwietnia 2019 r., Qualcomm i Qualcomm Europe przeciwko Komisji, T-371/17, EU:T:2019:232.

- (25) Pismem skierowanym do DG ds. Konkurencji z dnia 8 sierpnia 2018 r. przedsiębiorstwo Qualcomm zwróciło się między innymi o udzielenie dalszego dostępu do dokumentów, które należały do akt postępowania wyjaśniającego w momencie przyjęcia pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń, ale których ze względu na upływ czasu nie można było – zdaniem przedsiębiorstwa Qualcomm – dłużej uznawać za dokumenty zawierające faktycznie informacje poufne. Pismem z dnia 14 sierpnia 2018 r. DG ds. Konkurencji odrzuciła ten wniosek. Odniosła się ona również do pozostałych kwestii poruszonych w piśmie przedsiębiorstwa Qualcomm z dnia 8 sierpnia 2018 r.
- (26) W dniu 19 września 2018 r. otrzymałem od przedsiębiorstwa Qualcomm uzasadniony wniosek o dalszy dostęp do akt sprawy. Wniosek ten istotnie różnił się jednak od ogólniejszego wniosku skierowanego do DG ds. Konkurencji w dniu 8 sierpnia 2018 r. (zob. pkt (25) powyżej). W świetle art. 3 ust. 7 i art. 7 ust. 1 decyzji 2011/295/UE uznałem, że wniosek przedsiębiorstwa Qualcomm z dnia 19 września 2018 r. nie spełnia jeszcze odpowiednich przesłanek, abym mógł go niezależnie rozpatrzyć. W dniu 21 września 2018 r. w wiadomości e-mail poinformowałem przedsiębiorstwo Qualcomm, że przekazałem odnośny wniosek DG ds. Konkurencji.
- (27) W dniu 28 września 2018 r. DG ds. Konkurencji odpowiedziała na pismo przedsiębiorstwa Qualcomm z dnia 19 września 2018 r. DG ds. Konkurencji udzieliła w szczególności dalszego dostępu do większości dokumentów wymienionych przez Qualcomm i wyjaśniła, że zaciemnienie niektórych elementów w oryginalnych wersjach niektórych dokumentów włączonych do akt postępowania wyjaśniającego związane jest z faktem powołania się przez przedsiębiorstwo Nvidia na prawniczą tajemnicę zawodową („prawnicza tajemnica zawodowa”).
- (28) Pismem skierowanym do DG ds. Konkurencji z dnia 4 października 2018 r. przedsiębiorstwo Qualcomm wniosło szereg skarg związanych w dużej mierze z wyjaśnieniami DG ds. Konkurencji z dnia 28 września 2018 r. dotyczącymi powoływania się przez przedsiębiorstwo Nvidia na prawniczą tajemnicę zawodową. DG ds. Konkurencji udzieliła odpowiedzi pismem z dnia 9 października 2018 r.
- (29) W dniu 12 października 2018 r. przedsiębiorstwo Qualcomm wystosowało do mnie zasadniczo trzy postulaty: (i) abym polecił DG ds. Konkurencji „potwierdzić, czy ustaliła, czy [...] zaciemnienie niektórych fragmentów w [określonych dokumentach] opiera się na uzasadnionych przesłankach dotyczących obowiązku zachowania prawniczej tajemnicy zawodowej [...]”; (ii) aby udzielić przedsiębiorstwu Qualcomm „dostępu do wersji niepozbawionych informacji poufnych” określonych dokumentów, których wersje pozbawione informacji poufnych były już w posiadaniu tego przedsiębiorstwa; oraz (iii) abym polecił DG ds. Konkurencji „ustosunkować się do wniosku przedsiębiorstwa Qualcomm o dostarczenie wszelkich dokumentów, które, wbrew informacjom zawartym w wykazie [akt], w rzeczywistości były dostępne”.
- (30) W decyzji z dnia 7 listopada 2018 r. wyjaśniłem, że pierwszy postulat przedsiębiorstwa Qualcomm opisany w pkt (29) powyżej nie dotyczył dostępu do akt oraz że urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające nie ma mocy decyzyjnej, aby wydać takie polecenie. W odniesieniu do drugiego postulatu opisanego w pkt (29) powyżej uznałem, że został on zrealizowany do czasu wydania tej decyzji, ponieważ do tego momentu obydwie zainteresowane osoby trzecie wycofały swoje odpowiednie wnioski o zachowanie poufności. Przychyliłem się do trzeciego postulatu przedsiębiorstwa Qualcomm. W rezultacie w dniu 8 listopada 2018 r. DG ds. Konkurencji wystosowała do przedsiębiorstwa Qualcomm pismo uzupełniające, w którym wyjaśniła zasadniczo, że wykaz akt postępowania wyjaśniającego był prawidłowy.

6.2. Termin na udzielenie przez Qualcomm pisemnej odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń

- (31) Początkowo Komisja wyznaczyła przedsiębiorstwu Qualcomm termin ośmiu tygodni na udzielenie pisemnej odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń. W dniu 2 sierpnia 2018 r. przedsiębiorstwo Qualcomm zwróciło się do DG ds. Konkurencji o przedłużenie terminu o „co najmniej [...] trzy miesiące, licząc od dnia roboczego następującego po udzieleniu faktycznego dostępu do akt”. Pismem z dnia 9 sierpnia 2018 r. DG ds. Konkurencji „z grzeczności” przyznała przedsiębiorstwu Qualcomm przedłużenie terminu o dwa tygodnie, przesuując go na dzień 10 października 2018 r.
- (32) W dniu 14 sierpnia 2018 r. przedsiębiorstwo Qualcomm, nieusatysfakcjonowane przyznanym mu przedłużeniem terminu, na podstawie art. 9 decyzji 2011/695/UE wystąpiło o „przedłużenie terminu do dnia 23 grudnia 2018 r.”. Decyzją z dnia 20 sierpnia 2018 r. urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające ⁽¹³⁾ wyznaczył nowy termin na dzień 22 października 2018 r.
- (33) Przedsiębiorstwo Qualcomm przedłożyło swoją pisemną odpowiedź na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń („odpowiedź na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń”) właśnie w tym dniu, dochowując zmienionego terminu.

⁽¹³⁾ Pod moją nieobecność decyzję tę podjął W. Wils.

6.3. Drugie złożenie ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym i kwestie powiązane

- (34) W swojej odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń przedsiębiorstwo Qualcomm zwróciło się o możliwość złożenia ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym.
- (35) Drugie spotkanie wyjaśniające wstępnie zaplanowano na wtorek, dnia 11 grudnia 2018 r. W piątek, dnia 7 grudnia 2018 r., przedsiębiorstwo Qualcomm zwróciło się o przesunięcie terminu tego spotkania wyjaśniającego na początek stycznia 2019 r. W świetle szczególnych powodów przedstawionych przez Qualcomm przesunąłem termin spotkania wyjaśniającego na dzień 10 stycznia 2019 r. W dniu 19 grudnia 2018 r. urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające odrzucił kolejny wniosek przedsiębiorstwa Qualcomm o przesunięcie terminu spotkania wyjaśniającego na kolejny tydzień w styczniu 2019 r. ⁽¹⁴⁾ W związku z tym drugie spotkanie wyjaśniające odbyło się w dniu 10 stycznia 2019 r.
- (36) W dniu 25 kwietnia 2019 r. przedsiębiorstwo Qualcomm z własnej inicjatywy przesłało Komisji „uwagi uzupełniające do ustnych wyjaśnień złożonych na [drugim] spotkaniu wyjaśniającym”.

7. Pismo przedstawiające okoliczności faktyczne

- (37) W dniu 22 lutego 2019 r. Komisja wystosowała do przedsiębiorstwa Qualcomm „pismo przedstawiające okoliczności faktyczne”. Dokument ten („pismo przedstawiające okoliczności faktyczne”) miał na celu: (i) udzielenie przedsiębiorstwu Qualcomm wyjaśnień dotyczących niektórych elementów zawartych w dodatkowym pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń, które przedsiębiorstwo to zakwestionowało w odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń; (ii) poinformowanie przedsiębiorstwa Qualcomm o istniejących wcześniej dowodach, do których nie odniesiono się wyraźnie ani w pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń, ani w dodatkowym pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń; oraz (iii) zwrócenie uwagi przedsiębiorstwa Qualcomm na drobne aktualizacje analizy cenowo-kosztowej zamieszczonej w dodatkowym pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń.

7.1. Dostęp do akt w związku z pismem przedstawiającym okoliczności faktyczne

- (38) Do pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne dołączono załącznik, w którym zamieszczono „dostępne wersje wszystkich dokumentów świadczących o kontaktach z osobami trzecimi, włączonych do akt sprawy od czasu przyjęcia dodatkowego pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń, których wcześniej nie przekazano przedsiębiorstwu Qualcomm, oraz dwa inne dokumenty”.
- (39) Jednym z tych „dwóch innych dokumentów” była oryginalna (nieokrojona) wersja arkusza kalkulacyjnego („pełna wersja arkusza kalkulacyjnego”), którego autor wycofał wnioski o zachowanie poufności jeszcze przed moją decyzją wskazaną w pkt (30) powyżej, ale który z powodu „błędu podczas wysyłki” wysłano do przedsiębiorstwa Qualcomm w dniu 19 października 2018 r. w jego poprzedniej wersji okrojonej, a nie w pełnej wersji oryginalnej (zob. również pkt (53) i (54) poniżej).

7.2. Termin udzielenia odpowiedzi na pismo przedstawiające okoliczności faktyczne

- (40) Pierwotny termin udzielenia odpowiedzi na pismo przedstawiające okoliczności faktyczne wyznaczono na dzień 12 marca 2019 r. Pismem do przedsiębiorstwa Qualcomm z dnia 8 marca 2019 r. DG ds. Konkurencji „z grzeczności” zmieniła ten termin na piątek, dnia 22 marca 2019 r., chociaż uznała argumenty przedstawione we wniosku o przedłużenie złożonym przez to przedsiębiorstwo dnia 1 marca 2019 r. za bezzasadne.
- (41) W wiadomości e-mail z dnia 12 marca 2019 r. odrzuciłem wniosek przedsiębiorstwa Qualcomm z dnia 8 marca 2019 r. o przedłużenie terminu na udzielenie odpowiedzi na pismo przedstawiające okoliczności faktyczne do dnia 9 kwietnia 2019 r.
- (42) DG ds. Konkurencji uwzględniła następnie wniosek przedsiębiorstwa Qualcomm z dnia 19 marca 2019 r., zezwalając temu przedsiębiorstwu na przedstawienie uwag do pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne do poniedziałku, dnia 25 marca 2019 r. Przedsiębiorstwo Qualcomm przedstawiło swoje uwagi w niedzielę, dnia 24 marca 2019 r.

⁽¹⁴⁾ Pod moją nieobecność decyzję tę podjął W. Wils.

7.3. **Odrzucenie wniosku przedsiębiorstwa Qualcomm o możliwość złożenia ustnych wyjaśnień na trzecim spotkaniu wyjaśniającym**

- (43) W swoich uwagach do pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne przedsiębiorstwo Qualcomm utrzymywało między innymi, że pismo przedstawiające okoliczności faktyczne „zasadniczo nie jest pismem przedstawiającym okoliczności faktyczne”, lecz „kolejnym pisemnym zgłoszeniem zastrzeżeń”. W przypisie do tych uwag przedsiębiorstwo Qualcomm wystąpiło w związku z tym z wnioskiem o zwołanie kolejnego spotkania wyjaśniającego.
- (44) W wiadomości e-mail do przedsiębiorstwa Qualcomm z dnia 26 kwietnia 2019 r. odrzuciłem ten zarzut oraz wniosek ⁽¹⁵⁾.

8. Kwestie proceduralne podnoszone przez Qualcomm

8.1. **Zarzut niewłaściwego wyznaczenia terminów**

8.1.1. *Termin udzielenia odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń*

- (45) W odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń zarzucono między innymi, że przedłużony termin na udzielenie na piśmie odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń był niewystarczający, aby umożliwić przedsiębiorstwu Qualcomm udzielenie satysfakcjonującej odpowiedzi. Przedsiębiorstwo Qualcomm w szczególności argumentowało, że konieczność przygotowania kontrargumentów w czasie, który w odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń określono jako „ilość dodatkowego czasu przyznanego przez urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające na odpowiedź na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń po »ponownym uruchomieniu zegara« w dniu 13 lipca 2016 r.”, była nieproporcjonalna i sprzeczna z podstawowymi zasadami prawa Unii, takimi jak prawo do obrony i zasada równości stron.
- (46) Jak wynika z pkt (9)–(14) powyżej i wbrew temu, co sugerowano w odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, przedsiębiorstwo Qualcomm miało ostatecznie ponad osiem miesięcy na przygotowanie odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń. Termin ten wydaje się wystarczająco długi, aby przedsiębiorstwo Qualcomm mogło skutecznie skorzystać ze swojego prawa do bycia wysłuchanym na piśmie ⁽¹⁶⁾, mając na uwadze konieczność zapobiegania przewlekłości postępowania ⁽¹⁷⁾ i niezależnie od faktu, że przez ponad sześć z tych ośmiu miesięcy przedsiębiorstwo Qualcomm przygotowywało również odpowiedź na odrębne pisemne zgłoszenie zastrzeżeń w sprawie AT.40220 – Qualcomm (wypłaty z tytułu wyłączności), które przyjęto tego samego dnia co przedmiotowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.
- (47) Sugerowany w odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń niewłaściwy i „nieproporcjonalny” charakter terminu na udzielenie odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń opiera się na sugestii, że przedsiębiorstwo Qualcomm mogło rozpocząć prace nad odpowiedzią na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń dopiero po uchyleniu przeze mnie zawieszenia terminu na udzielenie odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń w dniu 13 lipca 2016 r. Przedsiębiorstwo Qualcomm mogło jednak rozpocząć i kontynuować prace nad przygotowaniem odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń od momentu otrzymania pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń na początku grudnia 2015 r.

8.1.2. *Termin udzielenia odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń*

- (48) W odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń przedsiębiorstwo Qualcomm podniosło, że całkowity czas, jaki Komisja przyznała mu na przygotowanie odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, był „niewystarczający i nieproporcjonalny”. W odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń nie sprecyzowano jednak, na jakiej podstawie przedsiębiorstwo Qualcomm uznało, że zmieniony termin na udzielenie odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń był „niewystarczający” lub że naruszono przysługujące temu przedsiębiorstwu prawo do obrony. W decyzji o przedłużeniu terminu z dnia 20 sierpnia 2018 r., o której mowa w pkt (32) powyżej, urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające uwzględnił już stopień zmian w sprawie AT.39711 wprowadzonych na podstawie dodatkowego pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń. W odniesieniu do sugestii przedsiębiorstwa Qualcomm, że okres przyznany na udzielenie odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń był „nieproporcjonalny”, samo przedstawione w odpowiedzi przedsiębiorstwa Qualcomm na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń zestawienie opisu kroków podjętych w celu dochowania tego terminu oraz czasu pomiędzy pierwszym spotkaniem wyjaśniającym a przyjęciem dodatkowego pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń nie dowodzi, co przedsiębiorstwo Qualcomm uznało za niezgodny z prawem brak proporcjonalności pomiędzy czasem przyznanym na udzielenie odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń a czasem, którego Komisja potrzebowała na podjęcie wszystkich kroków prowadzących do wydania dodatkowego pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń.

⁽¹⁵⁾ W przeciwieństwie do (dodatkowego) pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń pismo przedstawiające okoliczności faktyczne nie umożliwia jego adresatom sformułowania odpowiedzi w postaci pisemnych argumentów i przedstawienia tej odpowiedzi podczas składania ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym.

⁽¹⁶⁾ Do dnia 8 lipca 2016 r. przedsiębiorstwo Qualcomm otrzymało sukcesywnie dostęp do wszystkich dodatkowych materiałów należących do akt, do których – jak stwierdziłem w decyzji z dnia 13 lipca 2016 r. – przedsiębiorstwu temu przysługiwał dostęp.

⁽¹⁷⁾ Konieczność ta stanowi jedną z kwestii, które, zgodnie z art. 9 ust. 1 decyzji 2011/695/UE, urzędnik przeprowadzający spotkanie wyjaśniające powinien rozważyć przy rozstrzygnięciu, czy przedłużenie terminu na udzielenie pisemnej odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń jest niezbędne.

8.2. Dostęp do akt

8.2.1. Dostęp do akt w następstwie pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń

(49) W swojej odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń przedsiębiorstwo Qualcomm wyraziło niezadowolenie z liczby wynikających z konieczności zachowania poufności zaciemnień niektórych elementów w dokumentach, które początkowo dostarczono temu przedsiębiorstwu w celu zapewnienia mu dostępu do akt. W odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń przyznano jednak, że „[w] następstwie przeprowadzonej przez urzędnika przeprowadzającego spotkanie wyjaśniające weryfikacji [prowadzącej do podjęcia przez mnie decyzji z dnia 13 lipca 2016 r.] przedsiębiorstwo Qualcomm otrzymało dodatkowe, mniej okrojone wersje dokumentów należących do akt sprawy”. W odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń zasadniczo uznano również, że w toku wspomnianej weryfikacji rozwiązano kwestię zasadności wniosków o zachowanie poufności złożonych przez osoby trzecie w odniesieniu do tych dokumentów.

8.2.2. Dostęp do akt w następstwie dodatkowego pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń

(50) W odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń stwierdzono, że naruszenie prawa przedsiębiorstwa Qualcomm do obrony – wynikające z tego, co przedsiębiorstwo to uznało za niewystarczający okres na udzielenie odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń (zob. pkt (48) powyżej) – zostało „pogłębione za sprawą licznych problemów z dostępem do akt, z których niektóre pozostały/pozostają nierozwiązane”.

(51) Nie ma jasności, jakie problemy związane z dostępem do akt przedsiębiorstwo Qualcomm uznało za „nierozwiązane”. W odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń nie poruszono żadnej kwestii, której Komisja nie rozwiązała przed złożeniem przez Qualcomm odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń. Zasadniczo w odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń zawarto po prostu śmiałe stwierdzenie, że w połączeniu z tym, co przedsiębiorstwo Qualcomm uznało za nieodpowiedni okres na udzielenie odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, problemy związane z dostępem do akt, które opisano w odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, w sposób poważny i nieodwracalny ograniczyły zdolność przedsiębiorstwa Qualcomm do obrony.

8.2.3. Opóźnienie w przekazaniu pełnej wersji arkusza kalkulacyjnego

(52) W odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń zasugerowano, że pełna wersja dokumentu, który określono jako „kluczowy”, została nieprawidłowo udostępniona przedsiębiorstwu Qualcomm zaledwie na jeden dzień roboczy przed upływem terminu na udzielenie odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń. Podstawowy argument merytoryczny przedstawiony w odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, który miał się opierać na tej wersji dokumentu, mógłby jednak równie dobrze opierać się na wcześniej dostępnej, okrojonej wersji tego dokumentu.

(53) Później okazało się bowiem, że argument ten faktycznie opierał się na wcześniej dostępnej, okrojonej wersji. Wynika to z faktu, że przedmiotowy dokument jest pełną wersją arkusza kalkulacyjnego, który – jak wskazano w pkt (39) powyżej – przesłano w wersji oryginalnej przedsiębiorstwu Qualcomm dopiero po przedstawieniu odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń.

(54) Według odpowiedzi przedsiębiorstwa Qualcomm na pismo przedstawiające okoliczności faktyczne „opóźnienie” w przekazaniu pełnej wersji arkusza kalkulacyjnego naruszyło przysługujące temu przedsiębiorstwu prawo do obrony. Zważywszy jednak na fakt, że na żadnym etapie przedsiębiorstwo Qualcomm nie zgłaszało uwag związanych konkretnie z informacjami utajnionymi w poprzednio dostępnej wersji tego dokumentu, twierdzenie to jest bezpodstawne.

8.3. Zarzut nieprzeprowadzenia właściwego i terminowego postępowania wyjaśniającego

(55) W odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń zarzucono, że postępowanie wyjaśniające Komisji było prowadzone nieprawidłowo i nosiło znamiona przewlekłości, co wpłynęło negatywnie na zdolność przedsiębiorstwa Qualcomm do odpowiedniej obrony.

- (56) Fakt, czy czas trwania postępowania administracyjnego jest rozsądny, powinien w stosownych przypadkach podlegać ocenie sądów UE w świetle szczególnych okoliczności konkretnej sprawy, a zwłaszcza jej kontekstu, poszczególnych przeprowadzonych etapów postępowania, złożoności sprawy, jej znaczenia dla poszczególnych stron, a także zachowania zainteresowanej strony oraz Komisji⁽¹⁸⁾. Powyższy wykaz kryteriów nie jest jednak wyczerpujący, a ocena rozsądnego charakteru czasu trwania postępowania nie wymaga systematycznej analizy okoliczności sprawy w świetle każdego z nich, jeżeli czas ten wydaje się uzasadniony w świetle jednego z tych kryteriów. Celem tych kryteriów jest ustalenie, czy czas poświęcony na rozpatrzenie sprawy jest uzasadniony. Złożoność sprawy lub opieszałość zainteresowanej strony można zatem uznać za przesłanki usprawiedliwiające czas trwania postępowania, który na pierwszy rzut oka może wydawać się zbyt długi⁽¹⁹⁾.
- (57) Do celów niniejszej sprawy nie wydaje mi się, aby czas trwania postępowania naruszył możliwość skutecznego korzystania przez przedsiębiorstwo Qualcomm z przysługującego mu prawa do obrony. Sprawa od samego początku była między innymi techniczna i stosunkowo złożona. Jak wynika z pkt (2)–(4) powyżej, w skardze wniesionej do Komisji w 2009 r. i zmienionej w 2010 r. przedsiębiorstwo Qualcomm zarzucano nadużycia pod wieloma różnymi względami, jednak dopiero w 2012 r. domniemane praktyki rażącego zaniżania cen wysunęły się na pierwszy plan zarzutów podnoszonych przez skarżącego i postępowania wyjaśniającego Komisji. Skargi przedsiębiorstwa Qualcomm sugerujące, że upływ czasu utrudnił mu obronę, są rozpatrywane w świetle faktu, że – jak już w kontekście sprawy AT.39711 zauważył Sąd (zob. pkt (22) powyżej) – ponieważ od dnia 7 czerwca 2010 r. przedsiębiorstwo Qualcomm otrzymywało wezwania do udzielenia informacji na podstawie art. 18 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1/2003, co najmniej od tego dnia na przedsiębiorstwie tym spoczywał obowiązek dołożenia należytej staranności w celu podjęcia wszystkich odpowiednich kroków, aby zachować takie dowody, co do których można zasadnie oczekiwać, że będą znajdować się w jego posiadaniu⁽²⁰⁾. W każdym razie nie wydaje się, aby upływ czasu nadmiernie utrudnił przedsiębiorstwu Qualcomm prowadzenie obrony. Przykładowo, krytyka wyrażona przez Qualcomm w wykonaniu przysługującego mu prawa do bycia wysłuchanym w odniesieniu do pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń doprowadziła Komisję do bardziej precyzyjnego zbadania sprawy, na co zezwala odpowiednie orzecznictwo (zob. pkt (59) poniżej). Z kolei sporządzenie dodatkowego pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń i wysłuchanie odpowiedzi przedsiębiorstwa Qualcomm na to zgłoszenie w sposób nieunikniony wydłużyło czas trwania postępowania, nie prowadząc jednak do przewlekłości postępowania.

8.4. Zarzuty stronniczości strony oskarżycielskiej i niesprawiedliwości postępowania wyjaśniającego

- (58) Zawarte w odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń twierdzenie, że przedsiębiorstwo Qualcomm miało uzasadnione oczekiwania, iż (i) Komisja zakończy wyjaśnianie okoliczności sprawy do czasu wydania pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń; oraz (ii) Komisja zakończy postępowanie wyjaśniające po pierwszym złożeniu przez Qualcomm ustnych wyjaśnień na spotkaniu wyjaśniającym, stanowi zarzut, że dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń jest „wynikiem wyraźnej stronniczości strony oskarżycielskiej”. Według przedsiębiorstwa Qualcomm Komisja po pierwszym spotkaniu wyjaśniającym sięgnęła po środki dowodowe o charakterze rozpoznawczym (ang. *fishing expedition*), zamiast zakończyć postępowanie wyjaśniające po tym, jak przedsiębiorstwo Qualcomm podważyło zasadność pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń. W podobnym duchu (i) w odpowiedzi przedsiębiorstwa Qualcomm na pismo przedstawiające okoliczności faktyczne stwierdzono, że sprawa przeciwko temu przedsiębiorstwu jest wynikiem stronniczego i niesprawiedliwego postępowania wyjaśniającego; oraz (ii) we „wnioskach uzupełniających” przedsiębiorstwa Qualcomm, wspomnianych w pkt (36) powyżej, podano w wątpliwość obiektywność drugiego spotkania wyjaśniającego i postępowania wyjaśniającego w sprawie AT.39711 w ogólniejszym ujęciu.
- (59) Zarzuty przedsiębiorstwa Qualcomm dotyczące uzasadnionych oczekiwań są bezpodstawne. Ponadto fakt, że Komisja prowadziła dalsze postępowanie wyjaśniające po pierwszym spotkaniu wyjaśniającym – w szczególności w świetle kwestii podniesionych przez Qualcomm w odpowiedzi na pisemne zgłoszenie zastrzeżeń – sam w sobie nie świadczy o stronniczości strony oskarżycielskiej. Z orzecznictwa wynika bowiem, że ze względu na fakt, iż Komisja musi wziąć pod uwagę informacje wynikające z postępowania administracyjnego, aby odstąpić od zarzutów, które okazały się bezzasadne, albo dopracować i uzupełnić swoje argumenty zarówno pod względem faktycznym, jak i prawnym, jest ona uprawniona do zmiany (określonych aspektów) rozpatrywanej sprawy, w razie potrzeby w drodze dodatkowego pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń⁽²¹⁾. Należy również pamiętać, że w przypadku gdy sprawa opiera się na skargach formalnych, tak jak sprawa AT.39711, nie można jej po prostu umorzyć bez odrzucenia tych skarg.

⁽¹⁸⁾ Zob. w tym zakresie m.in. wyroki z dnia 15 października 2002 r., *Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P do C-252/99 P i C-254/99 P, EU:C:2002:582, pkt 187, oraz wyrok z dnia 8 września 2016 r., *Merck przeciwko Komisji*, T-470/13, EU:T:2016:452, pkt 471.

⁽¹⁹⁾ Zob. wyrok z dnia 15 października 2002 r., *Limburgse Vinyl Maatschappij i in. przeciwko Komisji*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P do C-252/99 P i C-254/99 P, EU:C:2002:582, pkt 188.

⁽²⁰⁾ Zob. wyrok z dnia 9 kwietnia 2019 r., *Qualcomm i Qualcomm Europe przeciwko Komisji*, T-371/17, EU:T:2019:232, pkt 136.

⁽²¹⁾ Zob. w szczególności wyrok z dnia 14 lipca 1972 r., *Bayer przeciwko Komisji*, 51/69, EU:C:1972:72, pkt 11; wyrok z dnia 11 listopada 1981 r., *IBM przeciwko Komisji*, 60/81, EU:C:1981:264, pkt 18; wyrok z dnia 21 września 2006 r., *JCB Service przeciwko Komisji*, C-167/04 P, EU:C:2006:594, pkt 100 i 101; oraz wyrok z dnia 13 lipca 2011 r., *Polimeri Europe przeciwko Komisji*, T-59/07, EU:T:2011:361, pkt 73.

8.5. Zarzuty, że dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń stanowi nadużycie uprawnień Komisji i narusza obowiązek dobrej administracji

- (60) Jak wynika z odpowiedzi na dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń, ponieważ dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń „jest wynikiem nieprawidłowo prowadzonego postępowania i stronniczości strony oskarżycielskiej”, nosi ono znamiona „nadużycia uprawnień dochodzeniowych Komisji”. Podobnie przedsiębiorstwo Qualcomm utrzymywało, że Komisja naruszyła ciążący na niej obowiązek dobrej administracji w rozumieniu art. 41 karty, ponieważ dodatkowe pisemne zgłoszenie zastrzeżeń jest dowodem niewłaściwego administrowania i wynikiem stronniczości strony oskarżycielskiej.
- (61) Z powyższych pkt (45)–(59) wynika, że zarzuty przedsiębiorstwa Qualcomm dotyczące niewłaściwego administrowania i stronniczości strony oskarżycielskiej nie są przekonujące. W związku z tym powyższe dodatkowe zarzuty również nie są przekonujące.

Uwagi podsumowujące

- (62) W świetle uwag zgłoszonych przez Qualcomm w projekcie decyzji uznaje się między innymi, że przedsiębiorstwo to dopuściło się naruszenia o krótszym czasie trwania, niż zarzucano w pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń.
- (63) Zgodnie z art. 16 decyzji 2011/695/UE zbadalem, czy projekt decyzji dotyczy jedynie zastrzeżeń, w stosunku do których przedsiębiorstwo Qualcomm miało możliwość przedstawienia swojego stanowiska. Stwierdzam, że tak istotnie jest.
- (64) Ogólnie uważam, że w niniejszej sprawie przestrzegano skutecznego wykonywania praw procesowych.

Bruksela, dnia 16 lipca 2019 r.

Joos STRAGIER

Streszczenie decyzji Komisji**z dnia 18 lipca 2019 r.****dotyczącej postępowania przewidzianego w art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 54 Porozumienia EOG****(Sprawa AT.39711 – Qualcomm (rażące zaniżanie cen))***(notyfikowana jako dokument C(2019) 5361)***(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2019/C 375/07)

W dniu 18 lipca 2019 r. Komisja przyjęła decyzję dotyczącą postępowania przewidzianego w art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 54 Porozumienia EOG. Zgodnie z przepisami art. 30 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 ⁽¹⁾ Komisja podaje niniejszym do wiadomości nazwy stron oraz zasadniczą treść decyzji, wraz z informacjami na temat wszelkich nałożonych kar, uwzględniając jednak uzasadnione prawo przedsiębiorstw do ochrony ich tajemnic handlowych.

1. Wprowadzenie

- (1) Decyzja stanowi, że Qualcomm Inc. („Qualcomm”) naruszył art. 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) i art. 54 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym („Porozumienie EOG”) przez dostarczanie pewnych ilości trzech chipsetów UMTS poniżej kosztów, z zamiarem wyeliminowania z rynku przedsiębiorstwa Icera, swojego głównego konkurenta w tym czasie w segmencie rynku oferującym zaawansowaną szybkość przesyłania danych („segment najnowocześniejszych technologii”).
- (2) Naruszenie trwało od dnia 1 lipca 2009 r. do dnia 30 czerwca 2011 r.
- (3) W dniach 5 i 15 lipca 2019 r. Komitet Doradczy ds. Praktyk Ograniczających Konkurencję i Pozycji Dominujących wydał pozytywne opinie dotyczące przedmiotowej decyzji na podstawie art. 7 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 oraz grzywny nałożonej na Qualcomm.

2. Definicja rynku

- (4) W decyzji stwierdza się, że właściwym rynkiem produktowym jest rynek sprzedaży chipsetów pasma podstawowego, które są zgodne z normą UMTS („chipsety UMTS”).
- (5) W decyzji stwierdzono, że rynek chipsetów UMTS ma zasięg międzynarodowy.

3. Pozycja dominująca

- (6) W decyzji stwierdzono, że co najmniej w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. Qualcomm zajmował pozycję dominującą na światowym rynku chipsetów UMTS.
- (7) Po pierwsze, w tym okresie udział Qualcommu w światowym rynku chipsetów UMTS oparty na wartościach wynosił około 60 %.
- (8) Po drugie, światowy rynek chipsetów UMTS charakteryzuje się szeregiem barier dla wejścia na rynek i ekspansji (np. znaczące inwestycje początkowe w badania i rozwój w fazie projektowania chipsetów UMTS oraz różne bariery związane z prawami własności intelektualnej Qualcommu).
- (9) Po trzecie, siła rynkowa klientów nabywających chipsety od Qualcommu nie mogła mieć wpływu na pozycję dominującą Qualcommu w tym okresie.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. 81 i 82 Traktatu (Dz.U. L 1 z 4.1.2003, s. 1).

4. Nadużycie pozycji dominującej

- (10) Decyzja stanowi, że Qualcomm nadużył swojej pozycji dominującej, dostarczając pewne ilości trzech chipsetów UMTS (chipsety MDM8200, MDM6200 i MDM8200 A) dwóm swoim głównym klientom, Huawei i ZTE, poniżej kosztów, z zamiarem wyeliminowania z rynku przedsiębiorstwa Icera, swojego głównego konkurenta w tym samym czasie w segmencie najnowocześniejszych technologii na rynku chipsetów UMTS.
- (11) Poprzez ograniczenie wzrostu przedsiębiorstwa Icera na poziomie dwóch głównych klientów w tym segmencie, który obejmował w tym czasie prawie wyłącznie chipsety używane w przenośnych urządzeniach do łączności szerokopasmowej, Qualcomm zamierzał uniemożliwić tej firmie – małemu i ograniczonemu pod względem finansowym przedsiębiorstwu typu start-up – uzyskanie reputacji i skali niezbędnej do zakwestionowania dominacji Qualcommu na rynku chipsetów UMTS, w szczególności ze względu na spodziewany potencjał wzrostu segmentu najnowocześniejszych technologii w związku z rozpowszechnieniem inteligentnych urządzeń przenośnych, co pozbawiłoby producentów oryginalnego sprzętu w tym segmencie dostępu do alternatywnego źródła chipsetów do telefonów komórkowych i ograniczyłoby wybór konsumentów.
- (12) Qualcomm stosował te praktyki cenowe w kontekście zwiększania przez Icerę jego siły rynkowej jako wiarygodnego dostawcy najnowocześniejszych chipsetów UMTS, co stanowiło rosnące zagrożenie dla działalności Qualcommu w dziedzinie chipsetów. Aby zapewnić, że działalność Icery nie rozrośnie się w stopniu zagrażającym pozycji Qualcommu na rynku, Qualcomm podjął działania zapobiegawcze w formie koncesji cenowych skierowanych do dwóch klientów mających strategiczne znaczenie – przedsiębiorstw Huawei i ZTE, ponieważ uznał, że perspektywy rozwoju Icery były uzależnione od zdolności tej spółki do nawiązania stosunków handlowych z którymkolwiek z tych przedsiębiorstw. Działania zapobiegawcze Qualcommu opierały się na kompleksowej strategii obejmującej wiele chipsetów, w tym trzy najnowocześniejsze chipsety, które rywalizowały z najbardziej zaawansowanymi w tym czasie chipsetami Icery. Celem tych działań była przede wszystkim ochrona silnej pozycji Qualcommu w wysoko wolumenowym segmencie chipsetów do stosowania w telefonach komórkowych, na który to rynek Icera planowała wejść po uzyskaniu punktu zaczepienia w segmencie chipsetów do stosowania w przenośnych urządzeniach do łączności szerokopasmowej.
- (13) Analiza cen stosowanych przez Qualcomm względem Huawei i ZTE oraz kosztów, jakie Qualcomm ponosi przy produkcji tych chipsetów pokazuje, że Qualcomm sprzedał pewne ilości tych chipsetów poniżej średnich długoterminowych kosztów przyrostowych, a w każdym razie poniżej średnich kosztów całkowitych, jak również ograniczoną ilość chipsetów MDM6200 poniżej średnich kosztów zmiennych. Wyniki testu cena–koszt są spójne z danymi wewnętrznymi Qualcommu pochodzącymi z tego okresu, które świadczą o tym, że Qualcomm zamierzał wykluczyć Icerę.
- (14) W decyzji stwierdza się, że Qualcomm nie przedstawił wiarygodnego obiektywnego uzasadnienia ani dowodu dotyczącego efektywności na wyjaśnienie swojego postępowania.
- (15) W decyzji stwierdzono, że rażące zaniżanie przez Qualcomm cen stosowanych względem Huawei i ZTE łącznie stanowi pojedyncze i ciągłe naruszenie.

5. Jurysdykcja

- (16) W decyzji stwierdza się, że Komisja jest właściwa w zakresie stosowania art. 102 TFUE i art. 54 Porozumienia EOG w odniesieniu do naruszenia ze strony Qualcommu, ponieważ zarówno miało ono miejsce, jak i mogło mieć znaczące, natychmiastowe i przewidywalne skutki w EOG.

6. Wpływ na handel

- (17) W decyzji stwierdzono, że postępowanie przedsiębiorstwa Qualcomm miało znaczący wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi i między Umawiającymi się Stronami Porozumienia EOG.

7. Grzywny i środki zaradcze

- (18) W momencie przyjęcia decyzji naruszenie ze strony Qualcomm już ustało. Na mocy decyzji wymaga się jednak, aby Qualcomm powstrzymał się od ponownego podejmowania działań opisanych w decyzji oraz od wszelkich działań lub zachowań, które miałyby taki sam lub równoważny cel lub skutek, jak te opisane w decyzji.
- (19) Grzywnę nałożoną na Qualcomm za naruszenie przepisów oblicza się na podstawie zasad określonych w wytycznych z 2006 r. w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1/2003. W decyzji stwierdza się, że ostateczna kwota grzywny, która zostanie nałożona na Qualcomm, powinna wynosić 242 042 000 EUR.
-

V

(Ogłoszenia)

POSTĘPOWANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ POLITYKI KONKURENCJI

KOMISJA EUROPEJSKA

Zgłoszenie zamiaru koncentracji**(Sprawa M.9331 – Danaher/GE Healthcare Life Sciences Biopharma)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2019/C 375/08)

1. W dniu 29 października 2019 r., zgodnie z art. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 ⁽¹⁾, Komisja otrzymała zgłoszenie planowanej koncentracji.

Zgłoszenie to dotyczy następujących przedsiębiorstw:

- Danaher Corporation („Danaher”, Stany Zjednoczone),
- GE Healthcare Life Sciences Biopharma Business („GE Biopharma”, Stany Zjednoczone), kontrolowane przez General Electric Company.

Danaher przejmuje, w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. b) rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw, kontrolę nad całym przedsiębiorstwem GE Biopharma.

Koncentracja dokonywana jest w drodze zakupu udziałów/akcji oraz aktywów.

2. Przedmiotem działalności gospodarczej przedsiębiorstw biorących udział w koncentracji jest:

- w przypadku przedsiębiorstwa Danaher: wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu profesjonalnych, medycznych, przemysłowych i komercyjnych produktów i usług,
- w przypadku przedsiębiorstw GE Biopharma: dostarczanie przyrządów, materiałów eksploatacyjnych i oprogramowania do badań naukowych, odkryć, rozwijanie procesów produkcji leków biofarmaceutycznych, takich jak monoklonalne przeciwciała, szczepionki oraz terapii komórkowych i genowych.

3. Po wstępnej analizie Komisja uznała, że zgłoszona transakcja może wchodzić w zakres rozporządzenia w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw. Jednocześnie Komisja zastrzega sobie prawo do podjęcia ostatecznej decyzji w tej kwestii.

4. Komisja zwraca się do zainteresowanych osób trzecich o zgłaszanie ewentualnych uwag na temat planowanej koncentracji.

Komisja musi otrzymać takie uwagi w nieprzekraczalnym terminie dziesięciu dni od daty niniejszej publikacji. Należy zawsze podawać następujący numer referencyjny:

M.9331 – Danaher/GE Healthcare Life Sciences Biopharma

⁽¹⁾ Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1 („rozporządzenie w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw”).

Uwagi można przesyłać do Komisji pocztą, pocztą elektroniczną lub faksem. Należy stosować następujące dane kontaktowe:

E-mail:COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Faks +32 22964301

Adres pocztowy:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

INNE AKTY

KOMISJA EUROPEJSKA

Publikacja wniosku o zatwierdzenie zmiany w specyfikacji produktu, która nie jest zmianą nieznaczną, zgodnie z art. 50 ust. 2 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych

(2019/C 375/09)

Niniejsza publikacja uprawnia do zgłoszenia sprzeciwu wobec wniosku w sprawie zmian zgodnie z art. 51 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 ⁽¹⁾ w terminie trzech miesięcy od daty niniejszej publikacji.

WNIOSEK O ZATWIERDZENIE ZMIANY W SPECYFIKACJI PRODUKTU OZNACZONEGO CHRONIONĄ NAZWĄ POCHODZENIA/
CHRONIONYM OZNACZENIEM GEOGRAFICZNYM, GDY ZMIANA TA NIE JEST NIEZNACZNA

Wniosek o zatwierdzenie zmian zgodnie z art. 53 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr 1151/2012

„Queso de Valdeón”

Nr UE: PGI-ES-0267-AM01 – 5.7.2018

ChNP () ChOG (X)

1. Grupa składająca wniosek i mająca uzasadniony interes

Nazwa grupy: Consejo Regulador de la Indicación Geográfica Protegida „Queso de Valdeón”

Adres: C/El Cantón, s/n, 24915 Posada de Valdeón (León, Hiszpania)

Telefon: +34 987740514

E-mail: quesosv@quesospicosdeeuropa.com

Grupa składająca wniosek reprezentuje wspólny interes producentów sera „Queso de Valdeón”, a zatem ma uzasadniony interes w złożeniu wniosku o zmianę specyfikacji produktu objętego chronionym oznaczeniem geograficznym „Queso de Valdeón”; wspiera również ochronę tego produktu.

2. Państwo członkowskie lub państwo trzecie

Hiszpania

3. Punkt w specyfikacji produktu, którego dotyczą zmiany

- Nazwa produktu
- Opis produktu
- Obszar geograficzny
- Dowód pochodzenia
- Metoda produkcji

⁽¹⁾ Dz.U. L 343 z 14.12.2012, s. 1.

- Związek
- Etykietowanie
- Inne (struktury kontroli)

4. Rodzaj zmian

- Zmiana specyfikacji zarejestrowanego produktu oznaczonego ChNP lub ChOG, niekwalifikująca się do uznania za nieznaczną zgodnie z art. 53 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 1151/2012.
- Zmiana specyfikacji zarejestrowanego produktu oznaczonego ChNP lub ChOG, dla których jednolity dokument (lub dokument mu równoważny) nie został opublikowany, niekwalifikująca się do uznania za nieznaczną zgodnie z art. 53 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 1151/2012.

5. Zmiany

Zmiana 1

Punkt „Opis produktu”

Uzasadnienie zmiany

W akapicie pierwszym zawarto bardziej szczegółowy opis sera, aby lepiej określić jego właściwości.

Przedmiotowa zmiana dotyczy pkt 4.2 oryginalnego jednolitego dokumentu lub dokumentu równorzędnego.

Obecne brzmienie specyfikacji produktu

Sery objęte chronionym oznaczeniem geograficznym »Queso de Valdeón« to sery z przerostem niebieskiej pleśni, tłuste, wyprodukowane z mleka krowiego lub z mieszanki mleka krowiego i owczego lub koziego. Mają one postać całych serów lub serów do smarowania.

Proponowana zmiana

Sery objęte chronionym oznaczeniem geograficznym »Queso de Valdeón« to sery z przerostem niebieskiej pleśni, tłuste, wyprodukowane z mleka krowiego lub z mieszanki mleka krowiego i owczego lub koziego, surowego bądź pasteryzowanego, w procesie koagulacji kwasowej i enzymatycznej, poddane procesowi dojrzewania przez co najmniej dwa miesiące w przypadku serów z mleka surowego i jeden miesiąc w przypadku serów z mleka pasteryzowanego. Mają one postać całych serów lub serów do smarowania.

Zmiana 2

Punkt „Opis produktu”

Uzasadnienie zmiany

Nieznacznie rozszerza się przedział masy sera wprowadzanego do obrotu w całości (przedział 0,5–3 kg zwiększa się do 0,2–3 kg). Przedmiotowe rozszerzenie przedziału nie ma żadnego wpływu na właściwości sera „Queso de Valdeón”. Zmiana ta wynika z ewolucji nawyków żywieniowych konsumentów, która nastąpiła wskutek zmian socjodemograficznych w społeczeństwie skutkujących powstaniem odmiennych struktur konsumpcji. Jedną ze wspomnianych zmian jest powstanie zapotrzebowania na mniejsze opakowania produktów spożywczych ze względu na zmniejszenie się liczby członków rodzin.

W akapicie tym wskazano również, że ser można wprowadzać do obrotu w kawałkach.

Zwiększenie wykorzystywania składników opatrzonych znakiem jakości przez różne przedsiębiorstwa (na przykład zakłady hotelarskie, sieci dystrybucji i przemysł) spowodowało natomiast wzrost popytu na opakowania o większej pojemności w przypadku składników w postaci niestalej, na przykład sera do smarowania chronionego przedmiotowym ChOG. W rezultacie zakres pojemności netto opakowań sera do smarowania zwiększono do maksymalnie 6 kilogramów.

Biorąc pod uwagę wspomniane zapotrzebowanie, grupa będzie musiała znaleźć nowe postaci, pod którymi będzie wprowadzać swoje produkty do obrotu i które będą dostosowane do tendencji i wymogów rynkowych, zachowując jednocześnie jakość tych produktów.

Przedmiotowe zmiany dotyczą pkt 4.2 oryginalnego jednolitego dokumentu lub dokumentu równorzędnego.

Obecne brzmienie specyfikacji produktu

1. Właściwości sera wprowadzanego do obrotu w całości

— Cechy morfologiczne:

— kształt walcowaty, przy czym strony wierzchnia i spodnia są lekko wklęsłe;

- wysokość maksymalna wynosząca 15 cm i średnica maksymalna wynosząca 25 cm;
- masa wynosząca 0,5–3 kg.

2. Właściwości sera do smarowania

- Cechy morfologiczne

Ser wprowadza się do obrotu w opakowaniach, których pojemność netto wynosi od 20 g do 1,5 kg.

Ser do smarowania jest idealnie jednolity, bez żadnych grudek.

Proponowana zmiana

1. Właściwości sera wprowadzanego do obrotu w całości

- Cechy morfologiczne:
 - kształt walcowaty, przy czym strony wierzchnia i spodnia są lekko wklęsłe;
 - wysokość maksymalna wynosząca 15 cm i średnica maksymalna wynosząca 25 cm;
 - masa wynosząca 0,2–3 kg.
 - Ser można wprowadzać do obrotu również w kawałkach.

2. Właściwości sera do smarowania

- Cechy morfologiczne

Ser wprowadza się do obrotu w opakowaniach, których pojemność netto wynosi od 20 g do 6 kg. Opakowania o pojemności netto większej niż 1,5 kg są przeznaczone wyłącznie dla lokali gastronomicznych, sieci dystrybucji oraz przemysłu.

Ser do smarowania jest idealnie jednolity, bez żadnych grudek.

Zmiana 3

Punkt „Opis produktu” 1. – Właściwości sera wprowadzanego do obrotu w całości

Uzasadnienie zmiany

Usuwa się ostatni akapit tego punktu, w którym określono różne możliwości prezentacji sera. Uznano, że właściwsze będzie umieszczenie tych informacji w pkt 3.2, aby wskazać, że ser można wprowadzać do obrotu w kawałkach, oraz w pkt 3.6 poświęconym etykietowaniu, w którym to wspomniano o możliwości wprowadzania produktu do obrotu w kawałkach, pod warunkiem że będzie on opakowany i że konsument będzie w stanie ustalić jego pochodzenie.

Usuwa się opis krojenia na kawałki – których wprowadzenie jest uzasadnione koniecznością zaspokojenia zapotrzebowania konsumentów na mniejsze opakowania – oraz masy kawałków, ponieważ ani masa kawałka mniejsza niż 250 g, ani kształt kawałka nie mają wpływu na jakość „Queso de Valdeón”.

Przedmiotowa zmiana dotyczy pkt 4.2 oryginalnego jednolitego dokumentu lub dokumentu równorzędnego.

Przepisy usunięte ze specyfikacji produktu

Cały ser można również wprowadzać do obrotu w kawałkach otrzymanych poprzez poprzeczne cięcie wzdłuż promieni podstawy walca; zachowuje się naturalną skórkę, a minimalna masa wynosi 250 g.

Zmiana 4

Punkt „Elementy świadczące o pochodzeniu produktu z obszaru geograficznego”

Uzasadnienie zmiany

Przededagowano cały ten punkt, przede wszystkim w celu poprawy jego zrozumiałości oraz dostosowania do obowiązujących przepisów.

Usunięto również odniesienia do zezwolenia wydawanego przez organ regulacyjny lub do przeprowadzanej przez niego kontroli, aby nie ograniczać swobodnego przepływu towarów i swobody świadczenia usług.

Przedmiotowa zmiana dotyczy pkt 4.4 oryginalnego jednolitego dokumentu lub dokumentu równorzędnego.

Obecne brzmienie specyfikacji produktu

- Sery muszą pochodzić wyłącznie z zakładów serowarskich oraz dojrzewalni wpisanych do rejestrów organu regulacyjnego.

- Zakłady serowarskie i dojrzewalnie należy poddać wstępnej ocenie w chwili ich wpisu do rejestrów organu regulacyjnego oraz poddawać ocenie okresowej w celu zapobieżenia ich wykreśleniu z tych rejestrów.
- Sery należy produkować zgodnie z metodą opisaną w niniejszej specyfikacji produktu.
- Do obrotu wprowadza się i obejmuje się gwarancją pochodzenia poświadczoną znakiem zgodności wydanym przez organ regulacyjny wyłącznie sery, które pomyślnie przeszły wszystkie kontrole przewidziane w ramach procedury.
- Liczbę etykiet dodatkowych zapewnionych sektorowi serowarskiemu przez organ regulacyjny oblicza się w zależności od wyprodukowanej ilości mleka oraz masy poszczególnych wytwarzanych rodzajów sera.
- Kontrole i oceny okresowe muszą się opierać na analizach mleka w chwili jego umieszczenia w zbiorniku do koagulacji, na kontroli metody produkcji, badaniu dokumentacji, kontroli zapasów oraz poborze próbek z produktu końcowego.
- W przypadku wykrycia ewentualnych nieprawidłowości organ regulacyjny w stosownych przypadkach zastosuje sankcje przewidziane w swoim wewnętrznym regulaminie.
- Organ regulacyjny prowadzi rejestr – nominalny i ilościowy – wydanych numerowanych znaków identyfikacyjnych, świadectw własności oraz certyfikatów.

Proponowana zmiana

- Sery muszą pochodzić wyłącznie z zakładów serowarskich oraz dojrzewalni wpisanych do rejestrów i poddawanych kontroli.
- Zakłady serowarskie i dojrzewalnie należy poddać wstępnej ocenie w chwili ich wpisu do rejestrów oraz poddawać ocenie okresowej w celu zapobieżenia ich wykreśleniu z tych rejestrów.
- Sery należy produkować zgodnie z metodą opisaną w lit. E) niniejszej specyfikacji produktu.
- Do obrotu wprowadza się i obejmuje się gwarancją pochodzenia poświadczoną etykietą wskazującą chronione oznaczenie geograficzne wyłącznie sery, które pomyślnie przeszły wszystkie kontrole przewidziane w ramach procesu produkcji.
- Kontrole i oceny okresowe muszą się opierać na analizach mleka w chwili jego umieszczenia w zbiorniku do koagulacji, na kontroli metody produkcji, badaniu dokumentacji, kontroli zapasów oraz poborze próbek z produktu końcowego.
- Każdy podmiot gospodarczy musi być w stanie określić:
 - a) dostawcę, ilość i pochodzenie całości otrzymanego mleka;
 - b) odbiorcę, ilość i miejsce przeznaczenia wszystkich opatrzonych etykietą serów;
 - c) związek między otrzymanym mlekiem, o którym mowa w lit. a), a każdą z partii serów opatrzonych etykietą, o których mowa w lit. b).

Zmiana 5

Punkt „Metoda produkcji”

Uzasadnienie zmiany

Minimalny okres dojrzewania serów wytworzonych z mleka pasteryzowanego zostaje skrócony z półtora miesiąca do jednego miesiąca. Skrócenie wspomnianego okresu nie ma żadnego wpływu na naturalne procesy dojrzewania ani na końcowe właściwości produktu, a odzwierciedla jedynie zmniejszenie masy serów wprowadzanych do obrotu w całości.

Przedmiotowa zmiana dotyczy pkt 4.5 oryginalnego jednolitego dokumentu lub dokumentu równorzędnego.

Obecne brzmienie specyfikacji produktu

Okres dojrzewania trwa co najmniej dwa miesiące w przypadku serów z mleka surowego i półtora miesiąca w przypadku serów z mleka pasteryzowanego.

Proponowana zmiana

Okres dojrzewania trwa co najmniej dwa miesiące w przypadku serów z mleka surowego i jeden miesiąc w przypadku serów z mleka pasteryzowanego.

Zmiana 6

Punkt „Metoda produkcji”

Uzasadnienie zmiany

Usuwa się zapis dotyczący etykiet i etykiet dodatkowych serów, ponieważ właściwsze jest umieszczenie tych informacji w punkcie „Etykietowanie”. Zob. tekst zawarty w opisie zmiany punktu „Etykietowanie”, w którym wspomniano o nowym umiejscowieniu tego zapisu w specyfikacji produktu.

Przedmiotowa zmiana nie dotyczy żadnego punktu oryginalnego jednolitego dokumentu ani dokumentu równorzędnego.

Przepisy usunięte z punktu „Metoda produkcji” specyfikacji produktu

W ostatniej chwili, przed wprowadzeniem produktu do obrotu, na serach oraz opakowaniach sera do smarowania umieszcza się etykiety i etykiety dodatkowe.

Zmiana 7

Punkt „Etykietowanie”

Uzasadnienie zmiany

Wszelkie odniesienia do możliwości wprowadzania produktu do obrotu w całości, w postaci sera do smarowania lub w kawałkach, pod warunkiem że będzie on opakowany i że konsument będzie w stanie ustalić jego pochodzenie, przenosi się do tego punktu.

Usuwa się odniesienia do zezwolenia wydawanego przez organ regulacyjny lub do przeprowadzanej przez niego kontroli, aby nie ograniczać swobody przemieszczania się.

Określa się treść niektórych wzmianek fakultatywnych, które należy zawrzeć, oraz dodaje się logo chronionego oznaczenia geograficznego, ponieważ nie figuruje ono w obecnej wersji specyfikacji produktu.

Wprowadza się zapis usunięty z punktu „Metoda produkcji”, o którym mowa w opisie zmiany 6.

Przedmiotowy zapis przeredagowano, aby był on bardziej zrozumiały.

Przedmiotowa zmiana dotyczy pkt 4.8 oryginalnego jednolitego dokumentu lub dokumentu równorzędnego.

Obecne brzmienie specyfikacji produktu

Etykiety handlowe każdego zarejestrowanego przedsiębiorstwa handlowego muszą zawierać informację »chronione oznaczenie geograficzne 'Queso de Valdeón'« oraz logo organu regulacyjnego. Wspomniane etykiety podlegają zatwierdzeniu przez organ regulacyjny.

Oprócz etykiet na opakowaniu umieszcza się znak zgodności chronionego oznaczenia geograficznego, tj. numerowaną etykietę dodatkową wydaną przez organ regulacyjny. Przedmiotowy znak zgodności pozwala na zapewnienie identyfikowalności produktu.

Numerowaną etykietę dodatkową umieszcza się w taki sposób, aby uniemożliwić jej ponowne użycie. Musi ona zawierać sformułowanie »Consejo Regulador de la Indicación Geográfica Protegida 'Queso de Valdeón'« oraz logo organu regulacyjnego.

W swoim podręczniku jakości organ regulacyjny określa dodatkowe zasady wykorzystywania znaku jakości zgodnie z chronionym oznaczeniem geograficznym, jeżeli chodzi o rozmiar znaku i jego umieszczenie na produkcie.

Proponowana zmiana

Ser »Queso de Valdeón« można wprowadzać do obrotu w całości, w kawałkach lub w postaci sera do smarowania, pod warunkiem że będzie on opakowany i że konsument będzie w stanie ustalić jego pochodzenie.

Etykiety handlowe, którymi opatrzony jest chroniony produkt wprowadzany do obrotu, muszą zawierać nazwę i logo chronionego oznaczenia geograficznego.

Sery wprowadzane do obrotu w całości i w postaci sera do smarowania muszą posiadać etykietę dodatkową opatrzoną indywidualnym numerem seryjnym. Etykieta dodatkowa zawiera nazwę i logo chronionego oznaczenia geograficznego.

Etykiety serów wprowadzanych do obrotu w kawałkach muszą zawierać nazwę i logo chronionego oznaczenia geograficznego oraz informacje umożliwiające ustalenie pochodzenia serów.

Przed wprowadzeniem produktu do obrotu na serach oraz opakowaniach sera do smarowania umieszcza się etykiety i etykiety dodatkowe.

Logo ChOG jest następujące:

Zmiana 8

Punkt „Organ kontrolny”

Uzasadnienie zmiany

Organem kontrolnym jest Instituto Tecnológico Agrario de Castilla y León (Instytut Technologii Rolnictwa Wspólnoty Autonomicznej Kastylii i León) jako organ właściwy.

Przedmiotowa zmiana dotyczy pkt 4.7 oryginalnego jednolitego dokumentu lub dokumentu równorzędnego.

Obecne brzmienie specyfikacji produktu

Nazwa: Consejo Regulador de la Indicación Geográfica Protegida «Queso de Valdeón»

Adres: C/El Cantón, s/n. 24915-Posada de Valdeón (León).

Telefon: +34 987 740 514

Faks +34 987 740 568

Organ regulacyjny właściwy dla chronionego oznaczenia geograficznego «Queso de Valdeón» jest w stanie spełnić wymogi normy EN-45011 »Wymagania ogólne dotyczące jednostek prowadzących systemy certyfikacji wyrobów«.

Proponowana zmiana

Instituto Tecnológico Agrario de Castilla y León

Ctra. de Burgos Km 119. Finca Zamadueñas

47071 Valladolid (E)

Telefon: +34 983412034

Faks +34 983412040

E-mail: controloficial@itacyl.es

Instytut Technologii Rolnictwa Wspólnoty Autonomicznej Kastylii i León (Instituto Tecnológico Agrario de Castilla y León), za pośrednictwem swojej poddyrekcji ds. jakości i promocji produktów spożywczych, odpowiada za weryfikację przestrzegania warunków opisanych w niniejszej specyfikacji produktu chronionego oznaczenia geograficznego «Queso de Valdeón» zgodnie z art. 139 ustawy nr 1/2014 z dnia 19 marca 2014 r. o rolnictwie we wspólnocie autonomicznej Kastylii i León.

JEDNOLITY DOKUMENT

„Queso de Valdeón”

Nr UE: PGI-ES-0267-AM01 – 5.7.2018

ChNP () ChNP ()

1. **Nazwa lub nazwy**

„Queso de Valdeón”

2. **Państwo członkowskie lub państwo trzecie**

Hiszpania

3. Opis produktu rolnego lub środka spożywczego

3.1. Typ produktu

Klasa 1.3. Sery

3.2. Opis produktu, do którego odnosi się nazwa podana w pkt 1

Sery objęte chronionym oznaczeniem geograficznym „Queso de Valdeón” to sery z przerostem niebieskiej pleśni, tłuste, wyprodukowane z mleka krowiego lub z mieszanki mleka krowiego i owczego lub koziego, surowego bądź pasteryzowanego, w procesie koagulacji kwasowej i enzymatycznej, poddane procesowi dojrzewania przez co najmniej dwa miesiące w przypadku serów z mleka surowego i jeden miesiąc w przypadku serów z mleka pasteryzowanego. Mają one postać całych serów lub serów do smarowania.

1. Właściwości sera wprowadzanego do obrotu w całości

Cechy morfologiczne

Kształt walcowaty, przy czym strony wierzchnia i spodnia są lekko wklęsłe.

Wysokość maksymalna wynosząca 15 cm i średnica maksymalna wynosząca 25 cm.

Masa wynosząca 0,2–3 kg.

Ser można wprowadzać do obrotu również w kawałkach.

Właściwości fizykochemiczne

Zawartość tłuszczu w suchej masie wynosząca co najmniej 45 %.

Minimalny poziom wilgotności wynoszący 30 %.

Zawartość procentowa soli nieprzekraczająca 3,5 %.

Właściwości organoleptyczne

Skórka naturalna, cienka, miękka, o żółtawej barwie z szarawymi refleksami.

Przekrój o gładkiej teksturze, z licznymi nieregularnymi otworami o różnym rozmiarze i o zielonkawoniebieskiej barwie rozmieszczonymi w jednolity sposób.

Masa ma barwę kości słoniowej wpadającą w barwę kremową i jest intensywnie lśniąca z lekko widocznym ciemniejszym odcieniem pod skórka w zależności od stopnia dojrzałości.

Masa jest mało elastyczna i łatwo się kruszy, nie jest zbyt zwarta, odkształca się w średnim stopniu, rozpływa się w ustach oraz charakteryzuje się dobrą rozpuszczalnością i ograniczoną przylegalnością.

Gdy sery są półdojrzałe, posiadają lekko kwaśny lub mleczny aromat oraz bardzo charakterystyczny aromat pleśni.

W miarę dojrzewania sera mleczny aromat znika, a zastępuje go aromat trwalszy i bardziej intensywny. Pojawiają się także nuty przypraw, owoców, a nawet nuty aromatyczne, mimo że aromat pleśni nadal się utrzymuje.

Smak jest intensywny, słony i pikantny, lekko ostry, a jego wyrazistość wrasta w miarę dojrzewania oraz dzięki zastosowaniu mleka koziego lub owczego.

Sery, zwłaszcza te bardziej dojrzałe, charakteryzują się długo utrzymującym się smakiem.

2. Właściwości sera do smarowania

Cechy morfologiczne

Ser wprowadza się do obrotu w opakowaniach, których pojemność netto wynosi od 20 g do 6 kg.

Opakowania o pojemności netto większej niż 1,5 kg są przeznaczone wyłącznie dla lokali gastronomicznych, sieci dystrybucji oraz przemysłu.

Ser do smarowania jest idealnie jednolity, bez żadnych grudek.

Właściwości fizykochemiczne

Zawartość tłuszczu w suchej masie wynosząca co najmniej 45 %.

Minimalny poziom wilgotności wynoszący 30 %.

Zawartość procentowa soli nieprzekraczająca 3,5 %.

Właściwości organoleptyczne

Krem ma barwę kości słoniowej z zielonkawoniebieskimi refleksami i jest mało lśniący.

W miarę wzrostu temperatury produktu krem staje się coraz bardziej aksamitny o średniej konsystencji, zbliżonej do kremowej.

Ser posiada lekko kwaśny lub mleczny aromat oraz aromat pleśni, utrzymujący się i intensywny.

Krem rozpływa się w ustach, charakteryzuje się dobrą rozpuszczalnością i średnią przylegalnością.

Jego intensywny i pikantny smak potęguje stosowanie mleka koziego lub owczego.

Ser ma intensywnie słony smak z lekko pikantnymi nutami.

Smak sera długo się utrzymuje.

3.3. *Pasza (wyłącznie w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego) i surowce (wyłącznie w odniesieniu do produktów przetworzonych)*

Minimalne parametry analityczne w zbiorniku do koagulacji, po zmieszaniu różnych rodzajów mleka, są następujące:

- tłuszcze (w %): 3,5;
- białko (w %): 3,1;
- sucha masa (w %): 12,0.

3.4. *Poszczególne etapy produkcji, które muszą odbywać się na wyznaczonym obszarze geograficznym*

Proces produkcji sera, w tym proces dojrzewania, odbywa się na wyznaczonym obszarze geograficznym.

3.5. *Szczegółowe zasady dotyczące krojenia, tarcia, pakowania itp. produktu, do którego odnosi się zarejestrowana nazwa*

—

3.6. *Szczegółowe zasady dotyczące etykietowania produktu, do którego odnosi się zarejestrowana nazwa*

Ser „Queso de Valdeón” można wprowadzać do obrotu w całości, w kawałkach lub w postaci sera do smarowania, pod warunkiem że będzie on opakowany i że konsument będzie w stanie ustalić jego pochodzenie.

Etykiety handlowe, którymi opatrzone jest chroniony produkt wprowadzany do obrotu, muszą zawierać nazwę i logo chronionego oznaczenia geograficznego.

Sery wprowadzane do obrotu w całości i w postaci sera do smarowania muszą posiadać etykietę dodatkową opatrzoną indywidualnym numerem seryjnym. Etykieta dodatkowa zawiera nazwę i logo chronionego oznaczenia geograficznego.

Etykiety serów wprowadzanych do obrotu w kawałkach muszą zawierać nazwę i logo chronionego oznaczenia geograficznego oraz informacje umożliwiające ustalenie pochodzenia serów.

Przed wprowadzeniem produktu do obrotu na serach oraz opakowaniach sera do smarowania umieszcza się etykiety i etykiety dodatkowe.

Logo ChOG jest następujące:

4. **Zwięzłe określenie obszaru geograficznego**

Obszar gminy Posada de Valdeón (León).

5. Związek z obszarem geograficznym

Liczne dowody potwierdzające istnienie związku produktu z obszarem geograficznym obejmują cechy klimatyczne regionu, tradycyjną metodę produkcji oraz renomę produktu.

Ser „Queso de Valdeón” swoją nazwę zawdzięcza obszarowi gminy Posada de Valdeón położonemu w Parku Narodowym Picos de Europa. Granice przedmiotowego obszaru wyznaczają znaczące bariery naturalne, które sprawiają, że jest to strefa idealnie wyodrębniona. Wspomnianymi barierami są przełęcz Puerto de Panderrueda (1 450 m), przełęcz Puerto del Pontón (1 311 m) i przełęcz Puerto de Pandetrave (1 562 m).

W centrum tych wysokich gór znajduje się znaczne zagłębienie terenu położone na średniej wysokości wynoszącej 650 metrów.

Szczególny klimat wyznaczonego obszaru można określić jako klimat wysokogórski. Zimy są tam długie i srogie, występują mrozy utrzymujące się przez wiele dni (ponad 100 dni między listopadem a kwietniem) oraz obfite opady, zwykle w postaci śniegu. Lata są krótkie i chłodne (średnia temperatura minimalna rzędu 5–6 °C i maksymalna rzędu 18 °C) i charakteryzują się obfitymi opadami, które są jednak krótkie w porównaniu z pozostałymi porami roku. Wilgotność względna pozostaje wysoka z powodu mgieł i zamglenia.

Roczna suma opadów wynosi średnio 1 100 mm w dolinie i 1 800 mm na szczytach gór.

Wszystkie te elementy w połączeniu z występowaniem jaskiń w regionie sprzyjały w przeszłości rozwojowi szczególnych warunków do dojrzewania serów, które ze względu na górzyste ukształtowanie terenu na obszarze geograficznym produkowano z dostępnych na nim surowców.

Szczególny mikroklimat tego regionu wraz z tradycyjnymi metodami produkcji sprzyjają rozwojowi zaszczepionej flory bakteryjnej charakteryzującej przedmiotowe sery.

Specyfika produktu jest ewidentna nawet na pierwszy rzut oka, biorąc pod uwagę fakt, że jest to ser z przerostem niebieskiej pleśni, co sprawia, iż jego wygląd różni się od wyglądu pozostałych serów produkowanych w tym regionie – która to cecha jest najlepiej zauważalna podczas obserwacji przekroju masy z widocznymi różnorodnymi otworami o zielonkawoniebieskiej barwie – poddawany procesowi dojrzewania w niskiej temperaturze i przy wysokiej wilgotności, które to warunki odzwierciedlają warunki dojrzewania występujące w jaskiniach wykorzystywanych w tym celu na obszarze geograficznym, co uwypukla obecność pleśni nie tylko na poziomie wizualnym, ale również aromacynym i smakowym.

Kilka źródeł pisanych z XIX wieku oraz z początku XX wieku potwierdza rzemieślniczą produkcję tych objętych ochroną serów w takich warunkach produkcji. Obecnie w dolinie Valdeón metody produkcji zbliżone do tych stosowanych kilka wieków temu stosuje się równoległe z innymi metodami, do których włączono nowe technologie. Kluczowe zasady regulujące proces produkcji, o których mowa w świadectwach opisanych w niniejszym punkcie, stosuje się jednak nadal w pełnym zakresie.

Historia produkcji sera w dolinie Valdeón sięga czasów przedromańskich, kiedy to jako surowiec wykorzystywano mleko kozie.

Pierwsze pisemne wzmianki o produkcji sera w dolinie Valdeón pochodzą z połowy XIX wieku. W swoim dziele „Diccionario” (lata 1845–1859) Pascual Madoz wspomina o produkcji serów oraz o znaczeniu chowu kóz we wsiach położonych w dolinie Valdeón.

W drugiej połowie XIX wieku produkcja sera stanowiła istotną działalność w dolinie Valdeón. Kiedy latem stada kóz pasły się na wysoko położonych łąkach, mleko przetwarzano na ser bezpośrednio w schroniskach lub transportowano je do doliny. W 1892 r. hrabia Saint-Saud opisał ten aspekt w następujący sposób: „Krzepkie, młode kobiety z Valdeón wychodzą w góry rano i wieczorem w sabotach z trzema niewielkimi kawałkami drewna u podstawy, niosąc torby pasterskie z koziej skóry z posiłkiem na drogę, w drodze powrotnej zapełniając je natomiast bukłakami z mlekiem wydojonym w owczarni”.

Liczne przekazy potwierdzają, że produkcja sera z przerostem niebieskiej pleśni w dolinie Valdeón w celu wprowadzenia go do obrotu na regionalnych rynkach stanowiła istotną działalność od początku XX wieku. Przekaz Doñii Marmety Pérez Marcos jest w tym kontekście szczególnie adekwatny: „Cała moja rodzina pochodzi z Caín. Ja również urodziłam się tam w 1922 r. Moi rodzice odziedziczyli po swoich przodkach recepturę, z której i ja do niedawna korzystałam. Używaliśmy podpuszczki koziej do zakwaszania od 50 do 60 litrów mleka dziennie; wyrabialiśmy sery o masie nieco ponad jednego kilograma. Dosiadaliśmy osła i jeździliśmy je sprzedawać do miejscowości Puentealmuey, oddalonej o ponad 50 kilometrów. Zaraz po wojnie sprzedawaliśmy je po 36 peset za kilogram. Sprzedaż serów w Arenas de Cabrales zaczęliśmy dopiero po wojnie, przedtem tam nie jeździliśmy. Sery wyrabialiśmy z mleka koziego i owczego oraz odrobiny mleka krowiego, do których dodawaliśmy podpuszczkę. Po zakwaszeniu mleka wkładaliśmy sery do naczynia zwanego »arno«, a następnie do naczynia zwanego »duerna«, gdzie przez dwa dni odciekała serwatka. Wyciągaliśmy je i odkładaliśmy do wyschnięcia na deskach w szałasach służących za owczarnię. Po piętnastu dniach sery były gotowe. Ale aby uzyskać niebieską pleśń i dobry smak, sery dojrzewały w jaskiniach. Po miesiącu ser był wysmienity”.

Odesłanie do publikacji specyfikacji

(art. 6 ust. 1 akapit drugi niniejszego rozporządzenia)

http://www.itacyl.es/documents/20143/342640/2019_02_8+Pliego+Q+Valde%C3%B3n+.pdf/fbc379cc-8473-8829-744b-6baf02ed5ba7

ISSN 1977-1002 (wydanie elektroniczne)
ISSN 1725-5228 (wydanie papierowe)

Urząd Publikacji Unii Europejskiej
2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

PL